

Motiivi

LUE MYÖS

Nuori
kapinallinen

Myötätunto
on tekoja

Höns i
bröllopsgåva

7 • 2021 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto

TES-TAVOITTEET

Yleiskorotus kaikille

ELINSIIRROT

Sisko pelasti veljen

EVE KULMALA

TSEMPPIÄ MIEHET!

MIKÄ ON SINUN ÄÄNEN- SÄVYYSI?

Asetu ehdolle edustajaksi
ja tuo se kuuluviin.

Sinä päätät, minkälaisella
äänensävyllä työsi tulevai-
suudesta puhutaan. Tule
mukaan ammattiliitto
JHL:n edustajistoon.

jhl.fi/vaalit22

Motiivi

7 • 21 JHL – Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena

VAIN VERKOSSA
motiivilehti.fi

Työttömän tuki

Te-toimiston Sini Horttanainen jaksaa työssään, vaikka asiakkaat voivat olla jopa itsetuhoisia.

Heikompien puolella

Meksikolainen juristi Abraham Cano rohkaisee Suomen latinoita liittymään ammattiliittoon.

Taidetta ja tarot-kortteja

JHL:n uusi jäsen Suvi Kuusisto on nuoriso-ohjaaja ja taitelija, jossa on vähän noidan vikaa.

– Nikke on opettanut, että rajoitukset ovat vain omassa päässä.

PÅ SVENSKA

26

Jari Lehtivaara vill ge vägkost för livet.

45

Höns ger både nytta och nöje.

48

Svenskan under lupp i representantskapet.

8

Kati Taina toteuttaa unelmaansa henkilökohtaisena avustajana.

SISÄLTÖ

14

JHL linjasi neuvottelutavoitteiksi tuntuvat yleiskorotukset.

18

Ensi vuoden jäsenmaksut ja aloitteet puhuttivat edustajistoa.

20

Mohamed Yousif on tulieluinen kansalaisaktivisti.

26

Jari Lehtivaara ser bra skolmat som en konkurrensfördel.

28

Koomikko Eve Kulmala tekee häpeämättömiä sketsivideoita.

36

Turvataarkastaja Piia Vesterinen nauttii paluusta kentälle.

37

Historian ensimmäiset sotevaalit ovat ovella - sinustako ehdokas?

44

Lakimies selvittää, mitä perhevapaaudistus merkitsee.

45

Sabina Sundqvists höns är personligheter med egna namn.

ENSI NUMEROSSA

Pyykkärin päivä

Radioamatööri kutsuu

Voiko moka olla hyväksi?

Työperäinen maahanmuutto

Dokke Tas – someni on kotini

3 X MYÖTÄTUNNON VOIMA

UNELMISTA TODEKSI

Kati Tainan nuoruudenhaave auttamistyöstä vei hänet henkilökohtaiseksi avustajaksi. **Sivu 08**

TEKOJA TOISEN PUOLESTA

Myötätunto ravitsee työpaikan hyvää henkeä, mutta liika empatia voi olla sudenkuoppa. **Sivu 22**

SISARUSRAKKAUTTA

Pääluottamusmies Kati Pussinen ei epäröinyt luovuttaa munuaistaan kuolemansairaalle veljelleen. **Sivu 38**

Sinä päätät liittosi tulevaisuudesta

200
tuhatta
jäsentä

PITÄISIKÖ SUOMEEN SAADA nelipäiväinen työviikko? Tulisiko lähihoitajille neuvotella tuhdimmat lomakorvaukset? Entä taata lisää vessataukoja raide-, metro-, bussi- ja ratikkakuljettajille?

Sen päätät sinä! JHL:n edustajistossa pääset ehdottamaan vaikka näiden asioiden ajamista koko liiton tehtäväksi. Ammattiliitto JHL:n jäsenenä voit vaikuttaa suoraan suomalaiseen työelämään, sillä meillä päätösvalta kuuluu ennen kaikkea jäsenille. Tule siis edustajistoon sellaisena kuin olet ja tuo mukana sinulle tärkeät asiat.

Sinusta voi tulla edustajiston jäsen JHL-vaaleissa, jotka pidetään helmikuussa 2022. Edustajistossa äänesi kuuluu, oli ammattisi bussikuski tai lähihoitaja ja puhutpa turkua tai somalia. Ehdolle voit asettaa juuri nyt. Ehdokasasettelu alkoi 1. lokakuuta ja päättyy 15. joulukuuta 2021. Pääset ehdokkaaksi ottamalla yhteyttä omaan yhdistykseesi, joka opastaa eteenpäin. Jokainen jäsen on tervetullut mukaan.

Jäsenistä valittu edustajisto päättää esimerkiksi, kuinka suuri on JHL:n jäsenmaksu ja miten liitto käyttää rahansa sekä suunnittelee toimintansa. Edustajisto hyväksyy suurimmat työehtosopimukset, palkat, lomien ja työajat koko jäsenistön puolesta. Siten rakennamme yhdessä tulevaisuuden kestävää työelämää. Yhdessä voimme kohentaa JHL:läisten toimeentuloa ja työhyvinvointia, lyhentää työaikaa ja parantaa oikeusturva.

Edustajisto valitaan vaalipiireittäin aluetoimistojaon mukaisesti. Edustettuina ovat kaikki liiton pääsopimusalat: kunta, valtio, kirkko ja yksityiset alat. Edustajiston päätöksiä toteuttaa JHL:n hallitus.

Hallituksessa on 25 jäsentä: liiton puheenjohtaja, kaksi toimialajohtajaa, 18 kunta-alan ja neljä yksityisten alojen edustajaa sekä yksi valtion edustaja.

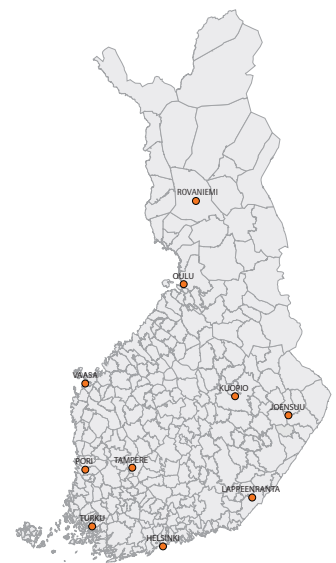
JHL-vaaleissa juuri sinä saat oman äänensävyisi kuuluviin. Tule mukaan ja sano ääneen, miten suomalaisen työelämän pitää muuttua!

PS. Kaiken tarvitsemasi tiedon ehdokkaaksi asettumisesta saat osoitteesta jhl.fi/vaalit22. Samalta sivulta löydät paljon erilaista vaalimateriaalia. Tule mukaan!

Päivi Niemi-Laine, puheenjohtaja

JHL:N ALUETOIMISTOT

Seuraava
lehti
ilmestyy
8.12.

Motiivi

VASTUULLISTA
JOURNALISMIA

Julkisten ja hyvinvointialojen liiton jäsenlehti / PL 101, 00531 Helsinki / motivi-lehti@jhl.fi / motivilehti.fi / Julkaisija Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry / Päätoimittaja Heidi Hänninen / Toimituspäällikkö, editoija Maarit Uusikumpu / Tuotanto-AD Kati Ahonen / Toimittajat Ulla Puustinen, Marina Wiik ja Samuli Launonen / Taitto ja trafikki Kati Ahonen puh. 010 7703 368 / Sähköposti: etunimi.sukunimi@jhl.fi / Aikakausmedia ry:n jäsen / JHL:n yhdistysten kokousilmoitukset www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma/ / Medimynti Saarsalo Oy, emmi.leimu@saarsalo.fi, puh. 041 314 2669, sanna.makinen@saarsalo.fi, puh. 041 313 2706 tai santeri.selin@saarsalo.fi, puh. 044 238 0511 / LT2017, 196 025 / ISSN 1795-7249 (printti) / ISSN 2341-8540 (verkkojulkaisu) / Paino PunaMusta, Forssa 2020 / Toimituksen tilaama tai sille tarjottu aineisto julkaistaan ehdolla, että aineistoa voidaan käyttää myös osana julkaisijan sähköisiä tai muita jakelukanavia. Lehti ei vastaa tilaamatta lähetettyjen kirjoitusten ja kuvien säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Motiivi painetaan suomalaiselle paperille.

Vantin myyntiä selvitetään

Vantaan kaupunki suunnittelee omistamansa Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n myymistä. Yhtiö tuottaa siivous-, kiinteistönhuolto- ja ateria-palveluita kaupungin kouluihin, päiväkoteihin ja muihin kiinteistöihin. Yhtiö työllistää noin tuhat henkilöä, muiden muassa useita satoja JHL:n jäseniä.

Kaupunginjohtaja **Ritva Viljanen** (sd) esitti palveluyhtiön säilyttä-mistä omana in house -yhtiönä, mutta Vantaan konsernijaosto päätti äänin 6-5 jatkaa myyntivaihtoehdon selvittelyä. Sen puolesta äänestivät jaoston kokoomuslaiset ja perussuomalaiset jäsenet.

Päälouottamusmies **Riitta Hienonen** ihmettelee etenkin perus-suomalaisten menettelyä.

- Näinkö kiitätte teitä äänestäneitä ja vedätte samalla maton työn-tekijöiden jalkojen alta?

Tällä hetkellä in house -yhtiö Vantti voi tuottaa palveluja vain Vantaan kaupungille. Vuoden 2023 alussa Vantaa ja Kerava muodostavat yhteisen hyvinvointialueen, eikä Vantti voi tuottaa palveluja sille nykyisellä omistuspohjalla. Vantin nykyisestä henkilöstöstä noin 160 työskentelee sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöissä.

170 000 saa niin pientä palkkaa, ettei pärjää ilman sosiaaliturvaa.

Yle-uutiset 5.10.2021

Koulutusseteli käyttöön?

Syksyn budjettiriihessä hallitus on väläyttänyt koulutussetelin käyttöönottoa. Setelin avulla työntekijät voisivat osallistua koulutuksiin ja kohentaa osaamistaan.

Koulutusseteli rinnastuisi nykyisin käytössä oleviin lounas- sekä liikunta- ja kulttuurisetelisiin. Työnantaja voisi tarjota koulutussetelin työntekijälle työ-suhde-etuutena, ja se olisi työnantajalle vero-vähennyskelpoinen, kuten nykyiset setelit.

Koulutussetelillä työntekijä voisi itse valita, mitä haluaa työn ohessa opiskella. Hallitus aikoo selvittää myös nykyisen kulttuuri- ja liikuntasetelin käyttöalan laajennusta harrastus- ja virkistystoimintaan.

Päätökset koulutussetelistä tehdään ensi syksynä.

Vakituiset pysyvät kuntasektorilla

Vakituisen työpaikan kunnasta saaneet ovat hyvin hanakoita pysymään kunta-sektorilla jatkossakin, useimmat jopa saman työnantajan palveluksessa. Tulos käy ilmi Tilastokeskuksen selvityksestä vuosilta 2019-2020.

Etenkin opetus- ja pelastusallalla siirtymä kuntasektorin ulkopuolelle oli pientä. Myös sairaanhoitajista, lähihoitajista ja terveyskeskus- ja erikois-lääkäreistä reilusti yli 90 prosenttia pysyi kuntasektorin palveluksessa.

Sen sijaan laitoshuoltajista yli kymmenen prosenttia vaihtoi yksityiselle. Myös maatalouslomittajat olivat keskimääräistä halukkaampia vaihtamaan pois kuntasektorilta.

98,4%

Peruskoulun lehtoreista valtaosa pysyi kunnan palveluksessa.

1/10

Laitoshuoltajista joka kymmenes vaihtoi työnantajaa yksityiselle.

426 000

Kuntasektorilla työskenteli vuoden 2019 lopulla yli 400 000.

Taas yksi ulkoistus?

Helsingin kaupungin energiayhtiö Helen aikoo ulkoistaa kiinteistöpalvelunsa ja siirtää henkilöstön uudelle palveluntuottajalle ensi vuoden alussa. Liikkeenluovutuksen piiriin kuuluu kunnossapidon työntekijöitä, siivoojia sekä toimihenkilöitä. Muutos koskee runsasta 30:tä JHL:n jäsentä.

Päälouottamusmies **Rainer Åhlberg** on pettynyt, sillä ulkoistaminen uhkaa vaarantaa yhtiön sujuvan energian- ja lämmöntuotannon.

– Ulkopuoliselle yrityksille avautuu suora pääsy sähkön ja kaukolämmön tuotannon ja jakelun tuki- ja valvontajärjestelmiin. Tämä on huolestuttavaa.

Myös siirrettävän henkilöstön palkat ja muut työsuhteen ehdot uhkaavat heiketä.

– Ei ole ollenkaan varmaa, että kokenut henkilöstö haluaa jäädä uuden yrityksen palvelukseen.

Yhtiö perustelee ulkoistamista tarpeella keskittyä ydinliiketoimintaan ja parantaa kustannustehokkuutta.

Konduktöörit lähtökuopissa

Kaikkiin Tampereelta ajettaviin VR:n kaukoliikenteen junavuoroihin ei enää riitä konduktöörejä, koska liiki puolet vahvuudesta, noin 30–40 konduktööriä, on joko vaihtanut alaa tai lähtenyt opintovapaalle.

Syyinä joukkopakoon ovat työnkuvaan tapahtuneet muutokset sekä työolosuhteiden heikkeneminen.

Aiemmin kaukoliikenteen vuoroissa oli johtavan konduktöörin lisäksi yksi tai kaksi apulaista, nyt yksintyöskentely on lisääntynyt. Myös työhön sidonnaisuusaika on pidentynyt, koska silppuvuorojen välillä saattaa olla usean tunnin katko.

Lisäksi konduktöörit on veloitettu muiden töiden ohella huolehtimaan kärrymyynnistä niillä juna- vuoroilla, joissa ei ole ravintolapalveluja.

– Olemme viestineet työnantajalle, että sen on rekrytoitava lisää konduktöörejä ennen kuin pula entisestään pahenee, sanoo Raideammattilaiset JHL:n puheenjohtaja **Teppo Järnstedt**.

3 X JHL-KANTA

Nollan saa pyytämättä

JHL lähtee sopimuskierrokselle vaatimalla merkittäviä yleiskorotuksia palkkoihin.

– Jokainen on palkankorotuksensa ansainnut, linjaa puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine**.

Erityisesti naisvaltaisten alojen palkkojen jälkeensä jääneisyys vaatii hänen mielestään korjausta tällä sopimuskierroksella.

Joukkopako kuriin

Lastenhoitajien joukkopako alalta on alkanut, eikä sijaisuuksiin löydy tekijöitä. JHL haluaa pysäyttää kyteväen kriisin ja vaatii tilanteen pikaista selvittämistä ja korjaavia toimia.

Pahimmillaan hoitoryhmässä on ollut yli 50 lasta mutta kasvatusvastuullisia hoitajia vain kolme, käy ilmi jäsenten yhteydenotoista.

Henkilöstön joukkopakoa voi liiton mielestä parhaiten torpata parantamalla työskentelyoloja ja alan palkkausta.

Perälaudat kiinni

Työperäistä maahanmuuttoa voi lisätä, kunhan työntekijöiden aseman turvaava lainsäädäntö on ensin kunnossa. Lisäksi työsuojelu- ja muilla viranomaisilla tulee olla riittävät oikeudet valvoa ja puuttua ongelmatilanteisiin, linjaa JHL kannanotossaan.

Liiton mielestä saatavuusharkinta on säilytettävä ja tilaajavastuuta on tiukennettava, jotta muualta tulleiden hyväksikäyttöä välytyään. Myös alipalkkaus on saatava rikoslakiin. Lisäksi erityisesti hoito- ja hoivatyössä toimivalta pitää edellyttää riittävää suomen ja/tai ruotsin kielen taitoa.

Lisää jhl.fi

Uusi aktivoiva malli

Pääministeri Sanna Marinin (sd.) hallitus esittää uutta työllistämismallia, joka velvoittaa työttömät työnhakijat hakemaan neljää työpaikkaa kuukaudessa. Poikkeustapauksissa määrä voi olla pienempi.

Lisäksi työllityksestä vastaavat virkailijat pitävät tiivistä yhteyttä työnhakijaan etenkin työttömyyden alkuvaiheessa. Työtön tavataan viiden päivän sisällä työttömyyden alkamisesta ja sen jälkeen kahden viikon välein.

Jos työtön ei hae työpaikkoja tai osallistu tapaamisiin, seuraa huomautus ja myöhemmin työttömyysetuuden menetys ensin viideksi ja sitten kymmeneksi päiväksi.

Aktivoiva työllistämismalli on käytössä useissa Pohjoismaissa, ja siitä on hyviä kokemuksia.

Lue lisää motiivilehti.fi

Toistensa tukena

Kati Taina toimii cp-vammaisen Nikke Heikkilän henkilökohtaisena avustajana. Tehtävät vaihtelevat sämpylöiden leipomisesta radio-ohjelmien tekoon.

teksti Ulla Puustinen kuvat Marja Seppälä

NOSTIN APUNA. Niklas Heikkilällä on CP-vamma, ja hän on lähes nelirajahalvaantunut. Henkilönostinta käyttää avustaja Kati Taina.

Henkilökohtainen avustaja **Kati Taina**, 46, kiinnittää etähallintalaitteen ja sen näytön **Niklas Heikkilän**, 33, pyörätuolin käsinojaan. Sen jälkeen Taina sovittaa keltaisen poskikiheen pyörätuolin niskatukeen.

- Onko valmista, Nikke? hän kysyy miksauslaitteen äärestä. Heikkilä nyökkää ja läppäisee poskikiirtä, jolloin radio-ohjelman äänitys käynnistyy.

Näin alkaa Kivi Median viikoittaisen *Nikke show'n* nauhoitus. Heikkilä valitsee haastatteluun julkisuudesta tuttuja tai muuten kiinnostavia henkilöitä ja miettii aiheet ja kysymykset.

Haastattelupyynnöt ja -kysymykset naputtelee yleensä henkilökohtainen avustaja, mutta Heikkilä sanelee tekstit ja lähettää ne sähköpostilla haastateltaville. Radio-ohjelmassa kumpikin on äänessä, ja Heikkilän toinen avustaja **Tapio Pyrhönen** editoi nauhat.

- Aloitin Niken avustajana kaksi vuotta sitten. Aika monta uutta asiaa olen päässyt opettelemaan, muun muassa haastattamista ja radio-ohjelman tekemistä, Taina kertoo.

Avustajan apu välttämätön

Heikkilän syntymään liittyi useita komplikaatioita, muun muassa hapenpuute ja verenmyrkytys. Ne aiheuttivat CP-vamman, nelirajahalvauksen sekä näkö- ja puhevamman. Sen takia hän ei selviydy yksin vaan tarvitsee avustajan.

Heikkilä asuu Ravimäki-yhdistyksen ylläpitämässä vaikeavammaisten palvelutalossa Haminassa. Talon henkilökunta auttaa aamutoimissa, joten henkilökohtaisen avustajan työpäivä alkaa vasta puolilta päivin.

- Avustan Nikkeä lounas- ja päivällisruokailussa, iltapalassa sekä ulkoilussa ja ylipäätään liikkumisessa.

Ruoka tulee yleensä talon keittiöstä. Mikäli ruokalistalla ei satu olemaan Heikkilän lempiruokia, Taina pyöräyttää

asunnon keittiössä jauhelihapihvit tai kaksikko saattaa poiketa yhdessä lähigrillille.

Heikkilä on meneväinen nuori mies, ja varsinkin ennen koronaa Taina vei häntä invataksilla kauppakeskukseen, konsertteihin ja muihin tapahtumiin.

Työpäivä päättyy tavallisesti kello 20, jolloin avustaja auttaa yhdessä talon hoitajan kanssa Heikkilän vuoteeseen.

Siirrot vuoteeseen ja pyörätuoliin tapahtuvat henkilönostimella. Aiemmin Taina ei ollut edes nähnyt nostinta saati käyttänyt sellaista, mutta nykyään sekin sujuu.

Pahimpana korona-aikana Heikkilän fysioterapeutti ei saanut vierailta palvelutalossa. Niinpä hän näytti Tainalle etäyhteydellä, mistä kohtaa kättä ja jalkaa ottaa kiinni. Taina oppi, ettei ihminen mene rikki, vaikka hiukan raajoja taivuttelisikin.

Tauon jälkeen työhön

Taina on ensimmäiseltä ammatiltaan parturi-kampaaja, mutta hän ehti työkennellä alalla vain lyhyen aikaa ennen kuin jäi kotiin hoitamaan lapsia. Heitä syntyi peräti yhdeksän.

- Oli itsestään selvää, että haluan hoitaa lapset itse. Kotiäitinä kului yli kaksikymmentä vuotta.

Puolitoista vuotta sitten Taina osti Miehikkälästä vanhan kyläkoulun ja asuu nyt siinä viiden alaikäisen lapsensa kanssa. Samoihin aikoihin hän alkoi miettiä paluuta työelämään.

- Kroonisen ihotaudin takia kampaamotyö oli pois suljettu. Mietin, onko minusta palkkatyöhön ja jos on, niin mihin.

ROKKA TORSTAIN. Ruokailussa avustaminen kuuluu Kati Tainan tehtäviin. Tärkein työkalu on kuitenkin läppäri, jolla hän auttaa Niklas Heikkilää radio-ohjelmien teossa.

– Olen päässyt opettelemaan monta uutta asiaa Niken avustajana.

Hän näki Kaakkois-Suomen henkilökohtaisen avun keskuksen Henkan mainoksen, jossa etsittiin avustajia. Kesällä 2019 hän otti yhteyttä keskuksen ja meni haastatteluun.

Nykyään Taina työskentelee Heikkilän vakituksena avustajana kolmena päivänä viikossa.

Sähleri ei kelpaa

Heikkilän puheen tulkitseminen on tärkeä osa avustajan työtä. Aluksi Tainaa jännitti, sillä tämän puheesta on vaikea erottaa sanoja. Pian korva kuitenkin harjaantui erottamaan äänneet, ja nykyään hän ymmärtää useimmiten kertakuulemalta.

- Väärinkäsityksiä sattuu, mutta niille voidaan nauraa yhdessä.

Taina on palkattu Heikkilän avustajaksi työnantajamallilla. Työnantajana toimii virallisesti Heikkilän äiti, mutta Heikkilä itse päättää, mitä avustajan tulee kulloinkin tehdä ja miten. Hän myös valitsee avustajansa itse.

Kun Heikkilä haastattelee uusia avustajaehdokkaita, hän kiinnittää huomiota hakijan persoonaan.

- Henkilökemioiden on kohdattava. Avustaja ei saa olla sähleri, hän viestii Tainan avustamana.

Aamusta iltaan

Kati Taina on sovittanut henkilökohtaisen avustajan työn omaan elämäänsä suurperheen äitinä. Hänen mielestään avustajan kannattaa suhtautua elämään avoimin mielin.

- Työ on vaihtelevaa ja monipuolista. Ei kuulu mulle -asenteella ei pärjää, hän sanoo.

Kello 7.15

Kati Tainan herätyskello soi arkisin 7.15. Hän ehtii valmistaa aamupalan ennen kuin neljä kouluista hyppää koulubussiin kahdeksalta. Nuorimmaisena hän jättää itse päiväkotii.

Kello 10.00

Ennen virallisen työpäivän alkua suurperheen äiti ehtii lämmittää kotina toimivan entisen kyläkoulun pönttöuunit.

Kello 12.00

Avustajan työt alkavat puoliilta päivin. Ihan ensimmäiseksi Taina auttaa Nikke Heikkilää lounasruokailussa.

Kello 14.00

Aina sään salliessa kaksikko lähtee liikkeelle. Toisinaan kohteena on Tervasaari, toisinaan ostoskeskus.

Kello 20.00

Työpäivä on pulkassa ilta-kahdeksalta. Kotimatka Miehikkälään taittuu autolla noin puolessa tunnissa.

– Äitiyspäivärahaan verrattuna palkkani on melkein luksusta.

Rajoitteet vain omassa päässä

Henkilökohtaisista avustajista on pulaa niin Haminan seudulla kuin valtakunnallisesti. Syynä on alan palkkataso sekä arvostuksen ja tietämyksen puute. Moni vierastaa myös sitä, että työtä tehdään avun käyttäjän kotona.

Kati Taina on tyytyväinen ammatinvalintaansa. Heikkilän hoitoisuuden takia hän saa hiukan parempaa, Heta-tessin palkkaryhmä B:n mukaista palkkaa.

- Minimiäitiyspäivärahaan tai kotihoidon tukeen verrattuna se on melkein luksusta!

Jo teini-ikäisenä Taina kertoo haaveilleensa auttamistyöstä, ja avustajana hän tekee juuri sitä.

- Kuka vaan voi joutua tilanteeseen, jossa vammautuu, ja tarvitsee apua. Meitä todella tarvitaan.

Heikkilän avustajana työskennellessään Taina on saanut itsekin rohkeutta, sillä tämä ei anna vamman rajoittaa tekemisistään.

- Nikke on opettanut, että useimmiten rajoitteet ovat vain omassa päässä. Puhevammastaan huolimatta hän on halunnut radiotoimittajaksi ja tehnyt haaveestaan totta. □

AMMATTINA

Henkilökohtainen avustaja

MÄÄRÄ

noin 35 000–40 000

KOULUTUS

Ei välttämätön

PALKKA

**11–12,50 euroa/tunti
+ kokemuslisät (Heta-tes)**

TYÖLLISYYS

Erittäin hyvä

Henkilökohtainen avustaja toimii vaikeavammaisen henkilön apuna tämän kotona, harrastuksissa ja tarvittaessa myös työpaikalla. Työhön kuuluu avustaminen aamu- ja iltatoimissa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokailussa ja liikkumisessa. Myös ruoanlaitto ja muut tavalliset kotitaloustyöt kuuluvat tehtäviin.

Avustajalta ei vaadita koulutusta tai tutkintoa, sillä avun käyttäjien tarpeet vaihtelevat. Ammattiin voi kuitenkin kouluttautua suorittamalla henkilökohtaisen avun osaamisalan vammaisalan ammattitutkinnosta (150 osaamispistettä). Toisinaan avustaja tarvitsee sairaanhoidollista ja lääkehoidollista osaamista. Niinpä myös lähihoitajan koulutuksen saaneita työskentelee avustajina.

Avustaja voidaan palkata työnantajamallilla, jolloin avun käyttäjä on työnantaja. Jos hän kuuluu Heta-liittoon, työsuhteessa sovelletaan JHL:n ja Heta-liiton neuvottelemaa työehtosopimusta. Myös yritykset palkkaavat avustajia ja välittävät heitä avun tarvitsijoille. Silloin käytössä on yksityisen sosiaalipalvelualan tes.

Henkilökohtainen apu on vammaispalvelulain nojalla myönnettävä etuus, ja sen laajuus määräytyy avun käyttäjän vamman ja avun tarpeen perusteella. Avustajan tulee olla pääsääntöisesti perheen ulkopuolinen henkilö.

***Sopu
sijaa
antaa.***

***Entäs jos
sovittaisiin
yhdessä?***

***Ammattiliitossa
olet vahvempi.***

jhl.fi/liity

Yhteistyössä

turva

Sopimisen uudet tuulet

Liitto valmistautuu ensi kevään tes-neuvotteluihin täyttä häkää. Eteneekö paikallinen sopiminen, ja joko matalapalkka-alat nousevat palkkakuopasta?

teksti Marina Wiik piirros Anita Polkutie

Suomalaisten työehdot ovat vuosikymmeniä perustuneet yleissitoviin virka- ja työehtosopimuksiin, jotka on neuvoteltu työnantaja- ja työntekijäliittojen kesken.

Nyt neuvottelumaisema on murroksessa. Nimittäin metsä- ja teknologiateollisuuden työnantajat ovat siirtymässä joko kokonaan tai osittain valtakunnallisista neuvotteluista yrityskohtaiseen sopimiseen. Kumpikin ala on Suomen viennin kannalta keskeinen.

Julkisten alojen neuvotteluasetelma on entisen kaltainen, ja JHL valmistautuu sopimuskierrökseen tavalliseen tapaan. Kuntien, valtion ja kirkon työnantajaorganisaatioilla on lakisääteinen velvollisuus neuvotella yleissitovat sopimukset.

Uusia, valtakunnallisia työehtosopimuksia korvaavia yrityskohtaisia sopimuksia ei ole tulossa myöskään niillä yksityisillä sopimusaloilla, joissa JHL on neuvotteluosapuolena.

- Yksikään meidän työnantajaliittojemme neuvottelukumppaneista ei ole ilmoittanut haluavansa luopua valtakunnallisista työehtosopimuksista, vahvistaa JHL:n yksityisten sopimusalojen neuvottelujohtaja **Mari Keturi**.

Sote-uudistus ja hyvinvointialueiden perustaminen muuttavat kunta-alan sopimusjärjestelmää olennaisella tavalla.

Kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen piirissä ollut sosiaali- ja terveysalan henkilöstö on siirretty syyskuun alusta lukien SOTE-sopimuksen piiriin. Se on työntekijämäärällä mitattuna kunta-alan suurin yksittäinen sopimus, ja se koskee myös useaa kymmentä tuhatta JHL:n jäsentä.

Hyvinvointialueille siirtyy myös työntekijöitä, jotka eivät ole uuden SOTE-sopimuksen piirissä. JHL neuvottelee heidänkin puolestaan työehtosopimukset, mutta sopimusrakenteiden keskeneräisyys vaikeuttanee työtä kuntapöydässä. Vaikuttaa siltä, että heidän kohdallaan noudatetaan vielä seuraavalla sopimuskaudella nykyisiä kuntasopimuksia.

Malti ei ole enää valttia

Kuntapuolella on viime aikoina käyty paljon keskustelua siitä, kenelle tulevan neuvottelukierroksen palkankorotukset tulisi kohdentaa. JHL:n lähtökohta on, että palkankorotukset kuuluvat kaikille palkansaajille. Liitto tavoittelee tuntuvia yleiskorotuksia.

- Tavoittelemme ostovoimaa säilyttävää ja parantavaa ratkaisua. Palkalla on tultava toimeen työstä riippumatta, sanoo JHL:n julkisten sopimusalojen neuvottelujohtaja **Kristian Karrasch**.

Toinen peruseriaate on, että samasta työstä pitää maksaa samaa palkkaa. Keturin mukaan sektorien sisällä palkkatasa-arvo toteutuukin kiitettävästi muun muassa lain määräämien palkkakartoitusten seurauksena. Ongelmia on lähinnä eri alojen välillä, kun saman koulutustason työntekijät eivät ole samalla palkkatasolla.

Liitto pyrkii ehkäisemään epätasa-arvoa muun muassa tavoittelemalla palkankorotuksissa niin sanottua sekalinjaa.

TEOLLISUUDEN SOPIMUSKENTTÄ on pirstaloitumassa. On epäselvää, muodostuuko palkankorotuksista yhtenäistä linjaa aiempaan tapaan.

– *Meidän ei kannata neuvotteluissa vilkuilla liikaa sivuille.*

Tällöin korotukset maksetaan yleensä alemmissa palkoissa euromääräisinä ja ylemmissä palkoissa prosenttimääräisinä, mikä suosii matalapalkkaisia.

Valtaosa JHL:läisistä työskentelee aloilla, joiden maltilliset palkkaratkaisut ovat mukailleet teollisuuden korotuksia. Alojen välinen koordinointi on kuitenkin ongelmallista, koska sen seurauksena matalapalkka-alat eivät pääse pois palkkakuopasta.

- Ei auta, jos alan sisällä jaetaan kakkua uudestaan, mikäli kakku on ennestään pieni. Myös tästä syystä meidän ei kannata neuvotteluissa vilkuilla liikaa sivuille, sanoo Karrasch.

Elämäntilanteet otettava huomioon

Muiden alojen palkkaratkaisut ovat viime vuosina myötäilleet teknologiateollisuuden sopimuksia. Koska entinen teollisuuden sopimuskenttä on pirstaloitumassa, on epäselvää, syntykö korotuksissa samanlaista yhtenäistä linjaa kuin aiemmin.

Lokakuun alussa metsäyhtiö Stora Enso ja työntekijöitä edustanut Paperiliitto solmivat yrityskohtaisen työehtosopimuksen.

SAK:n puheenjohtaja **Jarkko Eloranta** sanoi Helsingin Sanomien haastattelussa 6. lokakuuta, että sopimus ilman muuta pyörii jonkinnäköisenä keskustelun pohjana sitten tulevaisakin neuvottelupöydissä. Eloranta pohti samassa artikkelissa, että vuotuinen noin kahden prosentin palkankorotustaso on *tasapainoinen ratkaisu tähän tilanteeseen.*

Karrasch ja Keturi eivät ota tässä vaiheessa kantaa JHL:n tavoittelemiin prosenttimääriin. Palkankorotusten suuruuteen vaikuttaa myös se, halutaanko sopimustekstiin lisätä laadullisia tavoitteita.

- Pyrimme esimerkiksi saamaan omaisiaan satunnaisesti hoitaville lisää palkallisia vapaa-päiviä. Tämän tavoitteen läpimeno edellyttää varmasti kokonaispaketin tarkkaa punnintaa molemmin puolin neuvottelupöytää, sanoo Keturi.

Vaatus liittyy sopimusneuvottelujen toiseen päätteeseen, eli työntekijöiden kokonaisuhyvinvointia tukeviin parannuksiin. Eri-ikäisten työntekijöiden elämäntilanteet on otettava paremmin huomioon, ja työvuorosunnittelussa tulee panostaa terveellisiin ja turvallisiin työaikoihin.

- Sekä alle kuuden tunnin työvuoroja että yli-pitkiä rupeamia tulee välttää. Työntekijöillä pitää olla mahdollisuus myös riittävään palautumiseen esimerkiksi työmatkojen jälkeen, sanoo Karrasch.

Kokonaisuuteen kuuluu perhevapaiden laki-uudistus. Neuvotteluissa on ratkaistava, tuleeko työehtosopimukseen vanhemmille yhteinen määrä palkallisia vanhempainvapaapäiviä. Toinen mahdollisuus on, että vapaat jyvitetään heille erikseen kuten aiemmin.

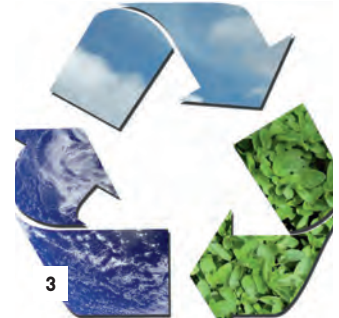
Paikalliset sopimukset nousussa

Paine lisätä paikallista sopimista kasvaa kasvamis-taan. Ammattiliitot nähdään usein uudistusten

Näistä JHL sopisi jatkossa paikallisesti

JHL on listannut uusia aiheita, joista se toivoo sovittavan paikallisesti. Ajatuksena on, että pelisäännöt löytyvät vastedes työ- ja virkaehtosopimuksista ja yksityiskohdat paikallisista sopimuksista.

vastustajina, mutta tämä ei Mari Keturin mukaan pidä paikkaansa.

- Paikallinen sopiminen on mahtava juttu, kunhan se ei ole ristiriidassa työehtosopimusten tai lainsäädännön kanssa.

Keturi painottaa, että paikalliset sopimukset tulee solmia luottamusmiehen tai JHL:n yhdistysalasta riippuen. Tämä edellyttää, että näiden neuvottelu- ja sopimusosaaminen on kunnossa ja tiedonsaanti riittävä.

JHL on ensimmäistä kertaa listannut aihepiirejä, joihin pyritään vaikuttamaan paikallisella sopimisella. Näitä ovat suojavaatteet, etätyö, ilmastonmuutos ja työsuojelu.

- Perusajatuksena on, että määräykset tai suositukset yleisistä pelisäännöistä löytyisivät työehtosopimuksista, mutta yksityiskohdista sovittaisiin paikallisesti, Karrasch sanoo.

Sopimustavoitteet perustuvat JHL:n edustajiston sopimusaloitteisiin, jäsenkyselyyn, yhdistysten palautteeseen ja riitatilanteissa ilmenneisiin epäkohtiin. Liiton hallitus hyväksyi neuvottelujen päätteet lokakuun alussa. Ne esitellään jäsenistölle virtuaalisella kenttäkierroksella marras- ja joulukuussa.

Liiton neuvottelijoilla on rauhoittava viesti yleisistovuuden tulevaisuudesta huolta kantaville: nykyiselle sopimusjärjestelmälle on edelleen oikeutus ja suomalaista työelämää ja sopimusaloja pystytään kehittämään muuttamatta sopimusrakenteita. □

1 Suojavaatteita useammille

Esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja kotihoidon työntekijät tarvitsevat liialta, kylmyydeltä ja liukkaudelta suojaavia työvaatteita ja -kenkiä. Työnantajien pitää kustantaa ne.

2 Etätyö mahdolliseksi

Etätyön mahdollisuuksia tulee parantaa sopimalla työvälineisiin, matkustamiseen ja työaikaan liittyvistä yksityiskohdista. Etätyövakuutukset pitää hoitaa kuntoon.

3 Ilmastonmuutoksen torjunta

Työntekijät pitää ottaa mukaan työpaikan ilmastotyöhön. Hyvistä oivalluksista tulee palkita. Esimerkiksi työmatkaliikunta lisää työhyvinvointia. Ympäristötietoisuus on myös imago- ja kysymys.

4 Työsuojelun vahvistaminen

Työsuojelukoulutusta pitää lisätä, ja työsuojeluvaltuutettujen on saatava paremmat toimintamahdollisuudet ja ajankäyttöoikeudet.

n. 70

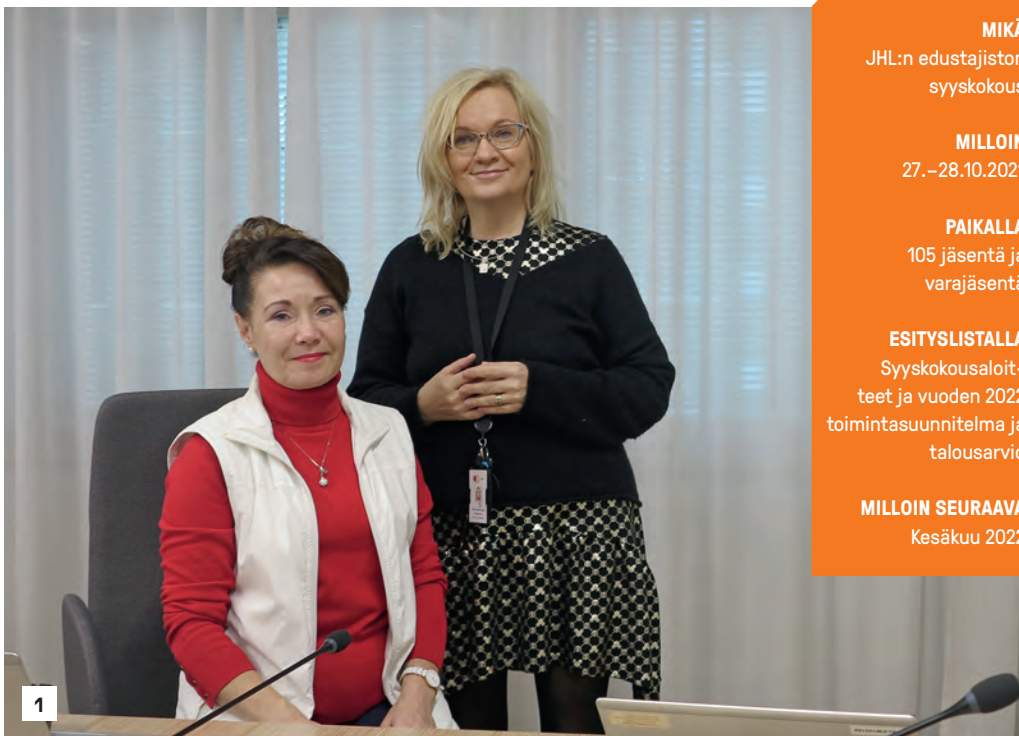
JHL:N JÄSENET

jakautuvat noin 70 sopimusalalle. Suurin on KVTES.

84 %

LIITON JÄSENKYSELYYN

vastanneista valtaosa puolsi palkkojen yleiskorotuksia.

MIKÄ
JHL:n edustajiston
syyskokous

MILLOIN
27. – 28.10.2021

PAIKALLA
105 jäsentä ja
varajäsentä

ESITYSLISTALLA
Syyskokousaloit-
teet ja vuoden 2022
toimintasuunnitelma ja
talousarvio

MILLOIN SEURAAVA
Kesäkuu 2022

Rapsakat neuvottelut edessä

Oppilaitostyön ja jäsenhankinnan tehostaminen, tuleva sopimuskierrros sekä ehdotus jäsenmaksun alentamisesta puhuttivat JHL:n edustajiston syyskokousta.

teksti Ulla Puustinen Kuvat Kati Ahonen

Heti kaksipäiväisen kokouksen alussa JHL:n puheenjohtaja **Päivi Niemi-Laine** pohjusti tulevaa sopimuskierrrosta ja antoi myrskyvaroituksen. - JHL on mukana neuvottelemassa Suomen suurimman työehtosopimuksen, SOTE-sopimuksen, sisällöstä. Olemme valmiina puolustamaan yhdessä päätettyjä tavoitteita tarvittaessa myös järjestötoimilla.

Talouden kasvulukujen valossa Suomella pyyhkiä ensi ja seuraavana vuonna hyvin, ja Niemi-Laineen mielestä julkisen sektorin pienipalkkaisten on saatava ansaitsemansa osa kasvun hedelmistä.

Pari sanaa maahanmuutosta

Edustajistossa puhetta johtanut **Eija Paananen** puuttui puolestaan maahanmuuttoon.

- Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa ja osaavaa väkeä hyvinvointivaltion turvaamiseksi mutta emme saa olla sinisilmäisiä sen suhteen, hän varoitti.

Kotouttaminen ei hoidu itsestään, eikä myöskään työhön ja suomalaiseen työelämään perehdyttäminen.

- Ei ole liioittelua sanoa, että perehdytyksen tekevät monesti samassa työyhteisössä toimivat jäsenet. Heidän esimerkkinsä mukaan kiinnitytään työhön, velvollisuuksiin, kulttuuriin ja toivottavasti myös ammattiliittoon.

Paananen painotti, ettei liiton jäsenhankinnassa tule unohtaa maahanmuuttajia, joille suomalainen edunvalvonta ja neuvottelujärjestelmä ovat tuntemattomia.

18 aloitetta käsittelyssä

Syysedustajiston esityslistalla oli sille jätettyjen aloitteiden käsittely sekä liiton ensi vuoden toimintasuunnitelman ja talousarvion hyväksyminen.

Aloitteita jätettiin kaikkiaan 18, joista edunvalvontaan liittyvät siirrettiin suoraan sopimus-tavoitevalmisteluun. Ne koskivat palkallisia vapaita läheisten hautajaispäivänä, työsuojeluvaltuutetun aseman parantamista Avainta-sopimuksessa sekä työsuojeluvaltuutettujen koulutusoikeuden laajentamista.

Viidessä aloitteessa ehdotettiin uuden kääntäjän palkkaamista liittoon. Hänen tehtävänsä on kääntää liiton asiakirjoja ja muuta kirjallista materiaalia ruotsiksi.

Esitys meni läpi selvän numeroin 66-28. Viisi äänesti tyhjää.

Markkinointia ja oppilaitostyötä

Ensi vuoden toimintasuunnitelmassa edustajistoa puhutti liiton oppilaitostyö ja opiskelija- ja ammattialatoiminnan tehostaminen sekä siihen suunnattavat lisäresurssit.

Liiton hallitus esitti edustajistolle viisivuotista projektia, johon palkataan viisi työntekijää nykyisten

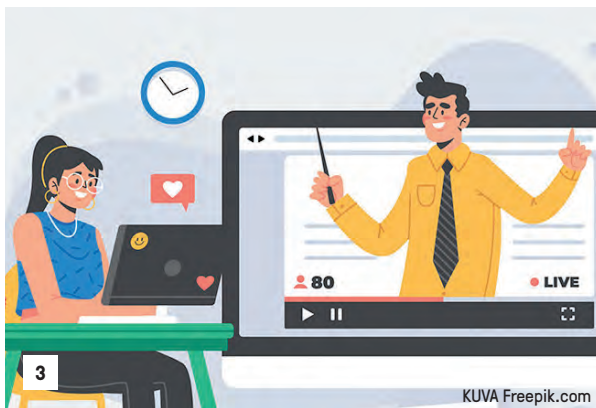

1 NAISET ÄÄNESSÄ. Syyskokouksessa puhetta johti edustajiston puheenjohtaja Eija Paananen (vas.). JHL:n puheenjohtaja Päivi Niemi-Laine antoi myrskyvaroituksen alkavalle neuvottelukierrokselle.

2 JÄSENMAKSU. Liiton hallitus esittää JHL:n jäsenmaksun laskemista yhteen prosenttiin. Motiivin painoon mennessä asian käsittely oli kesken.

3 DIGITAI DOT KUNTOON. Syyskokous keskusteli jäsenistön digitaaloista ja toivoi liitolta aktiivista otetta digisyrjäytymisen ehkäisemiseksi.

4 VAMMA ETÄTYÖSSÄ. Työnantajan lakisääteinen työtapaturvavakuutus korvaa vain harvojen etätöissä tapahtuvan vahingon. Edustajiston mielestä työnantajan korvauspiiriä etätöissä tulisi laajentaa.

oppilaitosagenttien tueksi ja sparraajiksi. Motiivin painoon mennessä asian käsittely oli kesken.

Myös ensi vuodeksi suunniteltu liiton mittava markkinointikampanja kirvoitti runsaasti puheen- vuoroja. Monikanavaisesti toteutettava kampanja on edustajiston kaipaama vastaisku Yleisen työttömyyskassan (YTK) vuosittain toistuville markkinointitempauksille.

Jäsenmaksuale tulossa?

Ennalta suurinta kiinnostusta herätti JHL:n hallituksen esitys alentaa tuntuvasti liiton jäsenmaksua.

Esityksen mukaan jäsenmaksu laskee vuoden alussa yhteen prosenttiin, jossa liiton osuus on 0,7 ja työttömyyskassan 0,3 prosenttia. Nykyinen liiton ja kassan yhteen laskettu jäsenmaksu on 1,38 prosenttia veronalaisesta palkkatulosta.

Motiivin painoon mennessä jäsenmaksusta päättäminen oli edelleen kesken.

Mikäli esitys toteutuu, tulee JHL:stä Suomen edullisin ammattiliitto. Jäsenmaksun alentamisella ei ole merkittävää vaikutusta yhdistysten jäsenmaksupalautuksiin.

Jäsenmaksun alentamisesta sekä muista liiton talouteen ja toimintaan vaikuttavista päätöksistä voit lukea liiton sähköisistä kanavista jhl.fi ja motiivilehti.fi. □

LISÄÄ KOKOUSUUTISIA
jhl.fi

Uusi JHL kouluttaa 2022 -opas on ilmestynyt

Ilmoittautuminen vuoden 2022 kurseille avautuu 15.11.2021 alkaen liiton verkkosivuilla jhl.fi/omajhl

Ennen kaikkea aktivisti

Mohamed Yousif ymmärsi ilmaston olevan hätätilassa, kun ei enää päässyt talvella hiihtämään. Nyt hän toimii, jotta tulevat sukupolvet saisivat hengittää.

teksti Samuli Launonen kuva Susanna Lyly

Elokapina, Agenda2030, Hangflow, SAKKI, Yeesi, Taika, Kölvi, SAK-nuoret, JHL, Vasemmistonuoret, Globaalinuoret... JHL:läinen koulunkäynnin-ohjaaja-taksiryttäjä **Mohamed Yousif**, 25, on ehtinyt vaikuttaa hengästyttävän monessa kansalaisjärjestössä. Siten hän haluaa tehdä maailmasta entistä puhtaamman ja tasa-arvoisemman.

Olet koulunkäynninohjaaja, taksiryttäjä, poliitikko ja aktivisti. Mikä rooleistasi on sinulle tärkein?

- Ennen kaikkea olen kansalaisaktivisti. Maailma on kesken-eräinen, enkä halua, että joku rakentaa sitä puolestani.

Missä ja milloin aktivismikärpänen puraisi?

- Muutin 13-vuotiaana Kajaanista Turkuun, mutta turkulaisnuoret eivät hyväksyneet minua yhteisöön. Elin yksinäisyyden tuskassa ysiuokalle asti, kunnes löysin itseni monikulttuurisesta Globaalinuoret-järjestöstä. Sieltä sain ihmisuhteita. Annoin pikkurillin kansalaistoiminnalle, ja se vei koko ihmisen.

Olet Agenda2030-ohjelman puheenjohtaja ja Elokapina-aktivisti. Milloin heräsit ilmastokriisiin?

- Olen aina tykännyt hiihtää. Turussa havahduin siihen, etten päässyt talvella hiihtämään. Suomessa ajatellaan päästöjemme olevan niin pienet, ettemme ole osa ongelmaa. Eniten päästöjä tuleekin Kiinasta, mutta se taas johtuu siitä, että me länessä olemme siirtäneet alkutuotantomme Kiinaan. Siten firmat pystyvät väittämään, että eihän meillä niin kovat päästöt ole.

Miksi aktivismi on niin vahvasti nuorten puuhaa?

- Maailman ovat saattaneet tähän tilaan yli viisikymppiset. Eivät he yhtäkkiä ala tehdä maailmasta nuorille parempaa. Meidän pitää itse löytää reitit yli järjestö-, puolue-, etnisyyss-, sukupuoli- ja sukupolvirajojen. Melkein kaikki poliittiset nuorisjärjestöt ovat puolueesta riippumatta sitä mieltä, että ilmastonmuutokselle on tehtävä jotakin.

Kuinka JHL saisi paremmin mukaan nuoret ja maahanmuuttajataustaiset?

- Nuori tarvitsee nuoren, johon voi samaistua ja jonka kieltä ymmärtää. Siksi pyrin JHL:n edustajistoon ja olen toiminut SAK-nuorten puheenjohtajana Varsinais-Suomessa, edellisen

ammattiliittoni PAMin nuorisovaliokunnassa ja JHL:ssä oppilaitosagenttina.

Nuoruus ei ole vain ulkonäköä tai ikää, vaan sitä, miten kohtaa nuorten ajatukset ja pelot. Poc-nuoren (poc = *people of color*, *ei-valkoinen*) tavoittaa parhaiten toinen poc-nuori. JHL on menossa oikeaan suuntaan, kun se rakentaa maahanmuuttajaverkostoja. Usessa maassa ay-aktiivisuus on rangaitava teko. Suomessa moni maahanmuuttajataustainen oivaltaa minut kohdatessaan, että hänelläkin on oikeus ja mahdollisuus toimia ay-liikkeessä.

Olet syntynyt Jordaniassa, vietit lapsuutesi Sudanissa ja sitten olet asunut eri puolilla Suomea. Miten paikat ovat muovanneet sinua?

- Muutin perheen yhdistämisellä Sudanista Kajaaniin 2006. Suomi ei ollut jatkumoa tutuille maisemille tai ilmoille. Siksi tietynlainen muistikuva varhaislapsuudesta katosi.

Kävin Kajaanissa kymmenen vuoden tauon jälkeen ja löysin ilman navigaattoria kulmat, joita kymmenvuotiaana kävelin! Turussa minulla oli joka päivä käytössäni navigaattori. Kun joku kysyy, sanon, että olen kajaanilainen.

Mitä Tampere sinulle merkitsee?

- Asuin siellä 2020-2021. Vein loppuun lähihoitajaopinnon oppisopimuksella vanhustyössä Kontukodissa, ajoin taksia ja tein vapaaehtoishommia. Palauduin Pispalanharjulla, jossa kaunis luonto yhdistyy epäsuomalaisen kapeisiin katuihin. Suhteeni Tampereeseen perustuu aktivismiin ja ystävyyssuhteisiin. Äskän ystäväni **Tiina** ja **Eveliina** järjestivät minulle myöhäiset läksiäiset! Olen antanut näille ystävyyksille sydämen.

Mikä on tärkein päämääräsi poliittikkona?

- Feminismin lisääminen, jotta voimme puuttua rakenteellisiin ongelmiin, kuten rasismiin ja homofobiaan. Kuinka paljon politiikassa on vaikka muunsukupuolisia, jotka voivat olla näkyvästi oma itsensä? Ei yhtään.

En pyri tiettyyn asemaan, vaan ihanneyhteiskuntaan. Maailma ei ole koskaan valmis, mutta toivottavasti voimme ylpeinä kertoa tuleville sukupolville, mitä olemme tehneet heidän eteensä. □

MOHAMED YOUSIF

syntynyt 1996

KOTIPAIKKA
Helsinki

KOULUTUS
lähihoitaja

AMMATTI
koulunkäynnin-
ohjaaja

TYÖNANTAJA
Oulunkylän yhteis-
koulu, Helsinki

HARRASTUKSET
kansalais-
aktivismi, ulkoilu

TAMPEREEN
4 SALATTUA
HELMEÄ – HYPPÄÄ
MOHAMEDIN TAKSIN
KYYTIIN!
motiivilehti.fi

Motiivini

MITÄ MIELTÄ PERHEESI ON AKTIVISMISTASI?

Se ei aina ole mieleen – osittain siksi, että joudun välillä hankaliin tilanteisiin. Esimerkiksi Elokapina vei yöksi putkaan.

TEET KAHTA TYÖTÄ, JA VAPAA-AIKA MENE AKTIVISMIIN. MILLOIN LEPÄÄT?

Olen oppinut raivaamaan aikaa itselleni ja identiteettini muodostumiselle. Aikanaan hyperaktiivisuus ei tuntunut missään, nykyään tuntuu.

MOTIIVILEHTI.FI:SSÄ TAKSISI VIE MEIDÄT TAMPEREEN SALATTUIHIN PAIKKoihin. PALJASTA JOTAIN JO NYT!

Yksi paikka on salaisuus, jonka vain taksinkuljettajat tietävät. Lisäksi luvassa on helmiä Pispalasta, Kalevasta ja keskustasta.

MOHAMED YOUSIFIN suosikki-
paikkoja Tampereella on Pispalan-
harju, jossa aktivisti-taksikuski-
lähihoitajan mieli lepää.

Toisen housuissa

Minä vaikutan sinuun, sinä vaikutat minuun. Työpaikan hyvä henki on joukkuelaji, jossa jokaisen yksilön suorituksella on väliä. Myötätunnolla lajissa pärjää pitkälle.

teksti Virve Järvinen kuvat Anita Polkutie

Empatialla tarkoitetaan kykyä ymmärtää toista ihmistä ja eläytyä tämän tunteisiin. Se on tärkeä taito työssä, jota tehdään ihmisten kanssa. Siitä on tullut työelämän trendi, jota peräänkuulutetaan niin työntekijöiltä kuin johtajiltakin.

Tämän ymmärtää, sillä työviihtyvyys ja työn tulos riippuvat vahvasti ihmisen kokonaistilanteesta ja sen huomioimisesta, kuten vireydestä, mielialasta ja hyvinvoinnista.

- Empatia on tärkeää, mutta se voi jäädä sanahelinäksi, sillä kyky asettautua ajatuksissa toisen ihmisen asemaan ei välttämättä johda tekoihin, professori **Anne Birgitta Pessi** Helsingin yliopistosta sanoo.

Empatiassa on myös sudenkuoppansa. Tunneimme helpommin tunneyhteyttä itsemme kaltaisiin ihmisiin, mikä voi saada meidät toimimaan epäoikeudenmukaisesti.

Empatiata voi käyttää väärin toisten ihmisten manipulointiin. Liika toisen tunteissa mukana eläminen voi sumentaa ajattelua ja uuvuttaa.

- Empatia ei ainoana auta. Tekoihin tarvitaan myötätuntoa: valmiutta ja halua toimia toisen puolesta.

Myötätunto kasvaa käytössä

Myötätunto lähtee aitoudesta. Siitä, että kohtaamme toisen kokonaisvaltaisenä ihmisenä arvottamatta ja arvioimatta eikä vain vaihdettavissa olevana resurssina.

- Myötätuntoinen työpaikka on inhimillinen työpaikka. Siellä työtoverit esimerkiksi kysyvät vilpittömästi, miten voit, ovat aidon kiinnostuneita ja pysähtyvät kuuntelemaan toista kunnolla, Birgitta Pessi sanoo.

Tällaisessa ympäristössä työntekijä uskaltaa tuoda parhaat puoleensa esiin. Hän ei häpeä heikkouksiaan, sillä tarvittaessa hän saa niihin tukea. Yhdessä iloitaan onnistumisista ja etsitään ratkaisuja hankaliin tilanteisiin.

- Myötätunto kertautuu. Työn imua selvittäneissä tutkimuksissa on huomattu, kuinka työntekijän työtovereiltaan ja esimieheltään saama myötätunto näkyy asiakas-kohtaamisissa ja auttaa työntekijöitä jaksamaan työssään.

Myötätunto mielletään tavallisesti toisen kärsimyksessä myötäelämiseksi, mutta yhtä lailla voimme jakaa toisen ilonaiheen eli kokea myötätuntoa.

Työpaikan kulttuuri tukee myötätuntoa

Myötätunto on ihmiselle luontainen taito: jo yksivuotias auttaa spontaanisti, kun aikuiselta putoaa tavara lattialle.

Taito voi kuitenkin elämän varrella hiipua. Työpaikan keskustelukulttuuri voi ylläpitää tai haitata myötätunnon taitoa. Tapa kohdata toinen ihminen tarttuu ja leviää, ja tunteet kertautuvat kaikissa yhteisöissä, myös työssä.

- Kannattaa kuulostella keskustelun ja oman puheen sävyä: onko huomiomme kritiikissä ja negatiivisessa vaiko myös ja mielellään pääosin myönteisessä ja kannustavassa? Pessi neuvoo.

Pärjäämisen, sinnikkyuden ja sisun korostaminen, virheiden pelko ja syyllisten etsiminen syövät työpaikan inhimillisyyttä. Inhimillisyyys loistaa poissaolollaan työpaikassa, jossa työ ja tunteet pidetään visusti erillään.

Kiire voi tappaa myötätunnon, sillä silloin on usein vaikea olla henkisesti läsnä ja yrittää ottaa toisen näkökanta huomioon. Myötätuntoinen ihminen näkee esimerkiksi toisen moukkamaiselta tuntuvan käytöksen taakse. Syykäytökseen voi olla vaikka liikakuormituksessa.

Tie tietoisuudesta myötätunnon tekoihin vaatii rohkeutta. On vaikea olla rohkea joukossa, jossa ihmiset eivät tunne toisiaan kuin kapean työroolin edustajana tai kohtaamiset jäävät vain käytäväkeskusteluiksi.

- Yhteisöllisyyden kulttuuri, tiimejä korostavat palkitsemisjärjestelmät ja vastavuoroisuuden periaate lisäävät työyhteisön myötätuntoa.

Myötäinto syntyy sanoista

Myötäinto eli toiseen iloon ja innostukseen osallistuminen voi olla myötätuntoa vaikeampaa. Kilpailuhenki ja kateus haastavat vilpittömän ilon tunteen.

- Tunnustuksen antaminen on konkreettinen tapa osoittaa myötäintoa. Sille pitää raivata aikaa työssä, jossa projektit seuraavat toisiaan. Ennen kuin tartutaan uuteen, tulisi kiittää itseä ja työtovereita tehdyistä työstä, Pessi sanoo.

Pienet myötäinnon osoitukset rakentavat ihmisen käsitystä omasta arvokkuudestaan. Niissä on kyse pitkälti sanavalinnoista. Jo se viestii myötäinnosta, että vastaa toisen ideaan sanomalla ”kyllä” ilman kritisoiavaa mutta-sanaa. Levänneenä ja hyvillä mielin on helpompi huomata työtoverin innostus kuin väsyneenä ja stressaantuneena.

Pessi korostaa, että myötätunto ja -into itseä kohtaan vahvistavat tutkitusti niitä toisia kohtaan.

- Myötätunto ja myötäinto saattavat kuulostaa kulta-pölyltä, joka kiillottaa työpaikan arjen. Kyse on kuitenkin pienistä asioista, joista kannattaa muistutella itseään. □

YHTEISÖLLISYDEN kulttuuri, tiimejä korostava palkitseminen ja vastavuoroisuuden periaate lisäävät työyhteisön myötätuntoa.

NÄIN **HARJOITTELET** **ITSEMYÖTUNTOA**

KESKITY HYVÄÄN

Listaa työviikon lopussa isot ja pienet aikaansaannoksesi. Jonkin asian aloittaminen lasketaan aikaansaannokseksi.

TEKEMÄTTÖMÄT SIVUUN

Laita tekemättömien töiden lista sivuun. Saat palata siihen vapaan jälkeen.

KIITÄ ITSEÄSI

Kiitä itseäsi aikaansaannoksistasi. Voit ympyröidä listalta asiat, joista olet tosi iloinen.

KATSO SAAVUTUKSIASI

Aloita uusi työviikko katsomalla listastasi aikaansaannoksiasi. Hyvään keskittyminen lisää itsemyötätuntoa.

LAITA HYVÄ JAKOON

Jaa hyvää ja tee harjoitus yhdessä työtiimin kanssa. Mitä hienoa me olemme yhdessä saaneet aikaan?

Lähde: Professori Anne Birgitta Pessi

– *Tekoihin
tarvitaan
myötätuntoa.*

Liika empatia uuvuttaa

KUN IHMINEN KADOTTAA RAJANSA ja hukkuu työssään toisen auttamiseen, autettavan tunteista tulee omia. Tällöin työmurheet seuraavat vapaalle ja estävät palautumisen. Ennen pitkää ihminen uupuu.

– Empatiauupumus liitetään hoitotyöhön, mutta sen vaara on olemassa kaikissa töissä, joissa kohdataan toisia ihmisiä, sosiaalipsykologi, ratkaisukeskeinen psykoterapeutti **Leena Rasanen** kertoo.

Rasanen vertaa empatiauupumusta suppiloon. Aivan kuten suppilo kapenee alaosastaan, empatiauupuneella elämä kapeutuu. Uupumus tulee pikkuhiljaa ja näkyy usein ensin unessa, joka katoaa ja katkeilee. Pian iloa tuottavat asiat jäävät, ja väsymys ja alakulo alkavat vaivata. Jos tilanne jatkuu ennallaan, suppilo imaisee ihmisen ohueen päähänsä. Sieltä pois pääsyyn voidaan tarvita ammattiapua.

Myötätunto itseä kohtaan suojaa empatiauupumiselta. Se saa ihmisen suhtautumaan itseensä lämmöllä ja pitämään itsestä huolta. Itsemyötätunto ei ole itsekkyyttä. Oma akku pitää ladata säännöllisesti, jotta siitä riittää virtaa muille jaettavaksi.

Hoiva- ja asiakaspalvelutyö ruokkii huomion siirtämistä itsestä toiseen. Oma mieltä voi ohjata itsemyötätuntoisemmaksi kohtelemalla itseään ja puhumalla itselleen kuin hyvälle ystävälle.

Kiireessä itsemyötätunto tahtoo hukkuu. Tietoisesta läsnäolosta on apua.

– Itsemyötätunto on tunnetaito, ja tunteet tuntuvat kehossa. Kannattaa rauhoittaa oma hengitys ja seurata, kuinka keho rauhoittuu perässä, Rasanen neuvoo.

Kyky olla läsnä toisille liittyy vahvasti taitoon olla läsnä itsensä kanssa. Kun keho ja mieli ovat tasaantuneet, keskitymme kuuntelemaan toista emmekä huku liiaksi toisen kokemukseen. Tämä johtaa tekoihin eikä aiheuta itselle epä mukavuutta.

LUE LISÄÄ Pessi, Anne Birgitta & al. (toim.): Myötätunnon mullistava voima. PS-kustannus, 2017.

MYÖTÄTUNTO ON IHMISELLE luontainen taito: jo lapsikin ymmärtää auttaa spontaanisti, kun aikuiselta putoaa tavara lattialle. Taito voi kuitenkin elämän varrella hiipua.

TYÖPAIKALLA TARVITAAN myös myötaintoa. Sitä voi osoittaa ottamalla osaa toisen iloon ja antamalla työkavereille tunnustusta ja kiitosta.

RAATI

Valmiina vaaleihin?

JHL:N EDUSTAJISTOVAALIEN EHDOKASASETTELU on parhaillaan käynnissä. Motiivi kysyi kolmelta liiton luottamusmieheltä, ovatko he oikeissa asettua itse ehdolle.

Entä millä perusteella aktiivit valitsevat oman ehdokkaansa? Pitääkö olla ainakin hyvän päivän tuttu? Vai ratkaiseeko ehdokkaan ikä, sukupuoli tai puoluekanta valinnan? Toteuttaako edustajistomalli jäsen-demokratiaa parhaalla mahdollisella tavalla - tai onko sille parempaa vaihtoehtoa?

TULEEKO MIELEESI KYSYMYS,
jonka haluat esittää JHL:n jäsenille?
Lähetä se osoitteeseen motiivi-palautte@jhl.fi

Olli Kinnunen
KIRVESMIES/LUOTTAMUSMIES
JOENSUU

En aio asettua ehdolle JHL:n vaalissa, niin pitkälle ei riitä kiinnostus. Tapoihini kuuluu äänestää, ja aion äänestää näissäkin vaaleissa.

Ehdokkaani on oltava minulle jonkin sortin tuttu, ja hänellä on oltava näyttöjä jäsenten asioiden hyvästä hoidosta.

Ehdokkaan iällä, sukupuolella tai poliittisella kannalla ei ole merkitystä mutta sopimusalalla kylläkin. Työskentelen Joensuun kaupungilla ja äänestän kunta-alan ehdokasta.

Jäsen demokratian toteutumiseen on vaikea ottaa kantaa. Kunnissa virkamiehistö ja hallitus valmistelevat usein päätökset ennalta ja valtuusto lähinnä vain siunaa ne. Toivottavasti liiton edustajisto ei tyydy pelkän kumileimasimen rooliin.

Anne Granroth
PÄÄLUOTTAMUSMIES
PORI

Olen nyt toista kautta JHL:n edustajistossa. Kauden lopussa aion luopua ja antaa tilaa nuoremmille. Äänestäminen on itsestään selvää.

Ehdokkaani valitsen sillä perusteella, että tiedän hänen tehneen hartiavoimin töitä jäsenistön eteen. Lisäksi hänellä on oltava kokemusta ja näkemystä laajasti, ei vain yhden sopimus- tai ammattialan asioihin, vaan koko edunvalvontaan sekä liiton toimintaan ja tulevaisuuteen.

Myös henkilön puoluekanta ja yhteiskunnallinen aktiivisuus vaikuttavat.

Jäsen demokratia toteutuu parhaiten, kun päättäjät uskaltavat toimia omien arvojensa mukaisesti. Joskus se vaatii ryhmäpäätöksistä poikkeamista, ja siihen on oltava rohkeutta ja valmiutta.

Pirjo Rahunen
PÄÄLUOTTAMUSMIES
JÄRVENPÄÄ

Olen varsin uusi ja toimin vasta toista vuotta pääluottamusmiehenä. Työ on siinä määrin vaativaa ja ajoittain stressaavaa, etten aio asettua ehdolle.

Oman ehdokkaani on oltava ammattitaitoinen ja vaikuttava persoona, minulle entuudestaan tuttu ja kaikin puolin hyvä tyyppi. Lisäksi haluan tukea oman seudun ehdokasta, jotta hän tulisi valituksi ja edustasi meitä.

Oman käsitykseni mukaan edustajisto on liiton jäsenistö pienois-koossa. Vaalijärjestys ja alakohtaiset kiintiöt takaavat sen, että jäsenmäärältään pienetkin sopimusalat saavat edustajan. Myös jäsenistön maantieteellinen kattavuus on otettu huomioon.

Skolmat med mission

Hemlagad mat blir allt ovanligare. Det stärker skolmatens roll som förebild för hållbara matvanor.

text Marina Wiik foto Vesa-Matti Väärä

Tack för maten! Två skolpojkar ställer raskt ifrån sig sina tomma tallrikar. Dagens lunch, potatis-purjolökssoppa med karelsk pirog, har strykande åtgång. Köksförmannen **Jari Lehtivaara**, 52, verkar rörd.

Trots att repliken är en kliché, fångar den kärnan i hans skolmatsfilosofi: att erbjuda en välsmakande, näringsrik modell för framtida matvanor.

- Allt färre familjer lagar mat från grunden. Kosten blir lätt ensidig och barnen bekantar sig inte med nya smaker.

Han har jobbat i skolköket på Dalsbruksskolan i stort sett hela sitt yrkesliv. Trots att mycket har ändrat under åren, lagar kökspersonalen fortfarande det mesta av maten själv - och provsmakar varje omgång.

- Vi har bra rutiner och grundrecept, så det handlar om finjusteringar. Om någon av oss är borta, ska det vara lätt för vikarien att ta över.

Lehtivaara jobbar tillsammans med en kock och ett köksbiträde. Som förman och arbetskyddsfullmäktig är han mån om att arbetstagarna ska trivas och känna sig sedda och hörda.

- Det är också i arbetsgivarens intresse att de anställda mår bra både fysiskt och psykiskt. Då förlängs arbetskarriärerna.

Följer med mattrender

Lehtivaaras arbetsdag börjar kring sju på morgonen. Han förbereder dagens lunch och serverar morgonmål till elever som har kommit till skolan med båt. Varannan vecka ansvarar han för sallader och specialdiéträtter, som kan vara upp till sju stycken.

Menyerna är lika i hela kommunen. Till skolbarnens favoriter hör pastarätter, gröt och biff på malet kött med aromsmör. Forell och fiskfärsbiffar har bra åtgång, medan rätter med till exempel lever och strömming fallit bort nästan helt.

- Vi serverar inte så kallad skräpmat, men följer med mattrender. De nyaste tillskotten är tortillas och thaimat efter ett tillämpat recept från en restaurang som tidigare fanns på ön.

Ur miljösynpunkt borde skolköken använda mer grönsaker. Det är ändå utmanande att laga vegetarisk mat som eleverna tycker lika mycket om som köträtter. Motsättningarna finns också på attitydnivå.

- Vi serverar vegemat på torsdagar, men när vi skriver ut det rynkar folk på näsan. En lösning kunde vara att införa temadagar eller återgå till att laga mat enligt säsong.

På 90-talet serverade skolköken inte mellanmål till eftis- och hobbygrupper. Däremot bjöd de på efterrätt, som senare ersatts

– *En jämförelse visade att det var billigare att fortsätta i egen regi.*

JOBDET i ett skolkök är stressigt och omfattar tungt kroppsarbete med ensidiga rörelser. Tack vare handtag är det mera ergonomiskt att lyfta stora serveringskärl.

KÖKSFORMÄNNEN Jari Lehtivaara använder lokala varor i mån av möjlighet. Han känner yrkesstolthet över att kunna bjuda skolbarnen i Dalsbruk på mat som han lagat själv och inte bara värmt upp.

med frukt - för närvarande äpplen från en lokal trädgård.
- Skörden var god och om äpplena lagras rätt, kan vi äta av dem ännu i mars, säger Lehtivaara och väger en frukt i handen.
Vid slutet av arbetsdagen beställer han varor. Han strävar efter att råvarorna anländer till köket dagen före så att personalen kan förbereda följande dags lunch i god tid. Det minskar den psykiska pressen på förmannen och kocken.
- Jag är stolt över att jobba i en kommun med tillräcklig kökspersonal och salladsbord i skolmatsalarna. Det ska vara en upplevelse att äta skolmat och man ska få göra det från rent bord.

Billigast i egen regi

Under Lehtivaaras karriär har arbetstakten konstant trappats upp. Antingen har kunderna blivit fler eller så har personalen minskat. Dessutom har mängden pappersarbete ökat.

- I början räckte det med att jag lagade god mat, sedan skrev jag mitt namn på räkningar och saken var klar. Nu måste jag veta från vilket konto eller vilken budget utgifterna ska avdras.
Lehtivaara och hans kollegor tillagar 220 lunchportioner per dag. Varje portion får kosta kring tre euro, inklusive personal- och hyreskostnader.

För ett drygt år sedan fanns det planer på att öka mängden färdigmat i skolköken eller till och med övergå till köptjänster. Enligt Lehtivaara visade en jämförelse med specificerade minimikrav att det var billigare att fortsätta i egen regi. Kommuninvånarna samlade också in namnlister mot nedskärningarna.

Lehtivaara ser det som en konkurrensfördel för kommunen att erbjuda högklassig skolmat.

- För att motivera barnfamiljer att flytta hit, måste vi vara annorlunda än stora städer. Jag är inte orolig för att beslutsfattarnas linje ska ändras, men om det går så, anpassar jag mig.

Yrkesvalet en lycklig slump

Jari Lehtivaara har alltid varit matglad, men yrkesvalet var ändå mer eller mindre slumpmässigt. Han blev kock från Pargas yrkesskola 1987 och studerade vidare till kock i storkök i Vasa.

Efter examen jobbade han på restaurang och gjorde sin värnplikt. Sedan planerade han att söka jobb i Sverige, men det blev aldrig av. Lehtivaara har trivts i skolköket på hemorten och utmaningarna har räckt till.

- Jag brukar skriva plus- och minuslistor när jag ser intressanta platsannonser. Det har alltid slutat med att jag blivit kvar.

Lehtivaara och hans arbetskamrater har deltagit ett par gånger i tävlingar på matmässor i Åbo och Helsingfors. I Åbo kom hans team till final, vilket de inte hade räknat med.

- På mässan fanns ett stånd med äpplen och äppelmust från Kimitoön. Jag fick en påse full och åkte hem för att pröva recept. Följande dag vann vi finalen med äppelplättar och äppelmust på lokala råvaror.

Lehtivaara strävar också i sitt dagliga arbete efter att i mån av möjlighet använda närproducerade råvaror, men de finns inte alltid tillgängliga i sådan form som han önskar.

- Jag gör vad jag kan för att pengarna ska rulla in i lokalsamhället, men utan förberedda ingredienser skulle jag ha gått i väggen för länge sedan. □

K niin kuin koomikko

Joillekin feministi on kirosana. Helsinkiläinen somevaikuttaja ja koomikko Eve Kulmala on pesunkestävä feministi, mutta se ei estä häntä vinoilemasta myös heille.

teksti Ulla Puustinen kuvat Vesa Tyni

Palkkaan vain valkoisia heteromiehiä. Tsemppiä heille! laukoo somevaikuttaja **Eve Kulmala**, 23, roolihahmo ”boss lady” tämän lehden kannessa. Samalla lähtee ironinen tervehdys perussuomalaisten puheenjohtajalle **Riikka Purralle**. Hänen mielestään tasa-arvohömpötys on mennyt liian pitkälle, ja siksi Suomen miehet tulisi julistaa suojelukohteiksi.

Purralla niin kuin kaikilla muillakin on oikeus mieliteiksiinsä, mutta tilastot eivät hänen käsityksiään tue. Meillä on toki naisennemmistöinen hallitus pääministeriä myöten, mutta naisalojen palkat laahaavat edelleen miesten perässä. Lisäksi Suomi on Euroopan väkivaltaisimpia maita naisille, ja somen vihapuheesta ja seksuaalisesta häirinnästä naissukupuoli saa enemmän kuin osansa.

- Tasa-arvon mallimaa, no joo. Myönnän, että monella elämän osa-alueella on tapahtunut edistystä. Voimme antaa itsellemme pienen taputuksen olkapäälle, mutta ei kannata jäädä liikaa fiilistelemään tasa-arvoa, Kulmala sanoo.

Kulmalalla itsellään menee hyvin, ja hän tietää, miksi.

- Olen monella tapaa etuoikeutettu: valkoinen, vammauton cisnainen.

Jälkimmäinen tarkoittaa, että hän kuuluu siihen enemmistöön, joka kokee sukupuoli-identiteettinsä vastaavan hänelle syntymässä määriteltyä sukupuolta.

- Transihmisillä ei ole ihmisoikeuksia Suomessa, eikä josain päin maata tunnusteta edes rasismien olemassaoloa. Lisäksi yksi isoista puoluistamme on avoimen rasistinen ja naisvihamielinen, hän lataa.

Setien pöhinäriihi ideoi

Tasa-arvoon ja vähemmistöjen asemaan liittyvät kysymykset ovat Kulmalalle tärkeitä. Silti hän ei julistaudu lipunkantajaksi ja banderollien heiluttajaksi vaan pyrkii vaikuttamaan asenteisiin ennen muuta komiikan keinoin.

- Se on minulle luontaisin tapa ilmaista itseäni. Joillain on absoluuttinen sävelkorva, minä taas omaksun rytmin tosi helposti. Katson muiden tekemiä sketsejä, poimin virheitä ja ajattelen, että tuonkin voisi tehdä paremmin.

Kulmalan komiikka perustuu hänen luomiinsa karikatyyrimäisiin hahmoihin sekä ajankohtaisiin somessa ja muussa mediassa kupliviin puheenaiheisiin. Lumipallo voi lähteä vyörymään vaikka siitä, kun joku julkkismies kiroaa iltapäivälehdessä suureen ääneen, ettei Suomessa saa sanoa enää mitään.

- Ihan kivasti nämä miehet saavat mediatilaa valituksilleen.

Ratkiriemukas on myös Kulmalan sketsi setämiesten kokouksesta, jossa pohditaan otsa rypyssä, saako naisella olla kainalokarvoja. Lopputulema on, että ei saa, koska jos naisilla kasvaa karvoja väärissä paikoissa, heidän olemassaolonsa perussy, eli seksikkyyys, laskee.

Suoraan JHL:n edunvalvonnan ytimeen iskee video, jossa herrakööri pohtii, että talouden pyörät pitäisi saada pyörimään yksityistämällä jokin julkinen palvelu. Vesi? Yritetty on, ei ottanut tulta. Julkinen liikenne? On työn alla. Happi? Joo!

Happee tarvii kaikki. Nyt äkkiä joku äppi, jolla voi ostaa päivän hapen, vähän eri laatuja, premiumia tai economya. Ja Wolt voi kuljettaa kotiin. Kuka laittaa kansalaisaloitteen vireille, päättyy setien pöhinäriihi.

Sketsejä kahdeksasta neljään

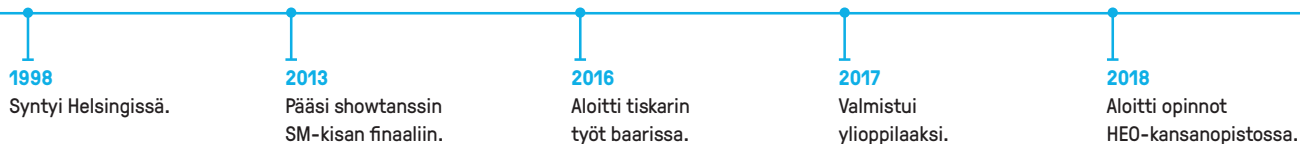
Sketsivideoiden julkaisualusta on Instagram, jossa @evekulmala-tilillä on yli 22 000 seuraajaa. Hieno saavutus, sillä vasta runsas vuosi sitten hän alkoi tuottaa niitä ammattimaisesti.

- Korona oli minulle jättipotti: Kun en päässyt livekeikoille, sain olla kotona ja keskittyyä videoiden tekemiseen. Olen siinä parempi kuin stand upissa.

Viime keväänä Kulmala haki ja sai starttirahaa yhden naisen tuotantoyhtiölleen Comedy Queenille. Nyt hän kirjoittaa ja kuvaa sketsejä päätyökseen, kahdeksasta neljään. Lisäksi hän esittää kaikki videoiden roolihahmot. Videot editoi **Nea Leino**, joka auttaa välillä myös kuvauksessa.

Motiivin haastatteluun Kulmala saapuu kahden rekvisiittakassin kera, joista löytyy niin miesten kauluspaitoja ja puvuntakkeja kuin boss ladyyn tyyliin sopivat korkkarit ja minihame. Setämiehen viikset hän sutaisee naamalleen tummalla luomivärillä.

AIKAJANA

KATSO
VIDEOLTA,
MISTÄ
EVE KULMALA
EI VÄÄNNÄ VITSIÄ.
motiivilehti.fi

*– En ole lipunkantaja.
Pyrin vaikuttamaan
komiikan keinoin.*

– Pieruista ja pippeleistä voi vitsailla joko hyvin tai huonosti.

- Peruukkeja minulla on viisi.

Sketsitehtailun lisäksi Kulmala on tehnyt käsikirjoituksia, toiminut juontajana YleX:llä ja jorisut *Kiintiökoomikot*-podcasteissa yhdessä **Inka Valiman** kanssa.

Ensi vuonna Kulmalaa voi kutsua myös kirjailijaksi, sillä silloin ilmestyy hänen esikoisteoksensa, *Hauskan tytön käsikirja*. Liiken kustantamassa pamphletissa Kulmala kertoo, miksi tyttöys on yksi parhaista aseista patriarkaattia vastaan.

Ei törkyä, vaan tykkäyksiä

Somessa käytävä keskustelu muistuttaa toisinaan likaviemäriä. Kulmala saa videoistaan paljon palautetta, enimmäkseen kuitenkin tykkäyksiä.

- On minulle muutaman kerran sanottu, että mädätät Suomen nuorison. Tytöt kuulemma vihaavat miehiä, kun ovat katsoneet videoita. Mitäpä siihen kuin, että voi, voi.

Kulmala on välttynyt törkypalautteelta todennäköisesti siksi, että hän ei avaudu videoillaan mistään kovin henkilökohtaisesta.

- Minuun on hankala tarttua, koska en ole videolla omana itsenä vaan esitän jotain hahmoa.

Lisäksi Kulmalan instaseuraajat ovat naisia 90-prosenttisesti, iältään 24-35-vuotiaita ja Helsingistä. Siis koko lailla samasta muotista kuin koomikko itse.

Somevaikuttajan iso vastuu

Jos videoilla mielihyvä lyödä rahoiksi, pitäisi lämmitellä suhteita yrityksiin ja kaupallisiin yhteistyökumppaneihin.

- En osaa mennä kameran eteen ja sanoa, että tessaan tässä nyt uutta kynsilakkaa ja hyvältä tuntuu. Siksi videoiden tulovirta on aika vähäinen.

Entä sitten somevaikuttajan vastuu? Sen Kulmala ottaa vakavissaan.

Mikään aihe ei ole hänen mielestään niin pyhä tai paha, ettei sitä voisi sketseissä käsitellä - tosin raiskaus on siinä rajalla.

- En myöskään käyttäisi sketseissä n-sanaa tai maalaisi itselleni blackfacea. Lisäksi olen tarkka siitä, kenet saatan naurunalaiseksi.

Paria stand up -keikoilla esittämäänsä kehopositiivisuusvitsiä ja melko viatonta homoläppää hän katu, eikä esittäisi niitä enää.

- Pieru- ja pippeliuumori ei ole ominta alaani, mutta niistäkin voi vitsailla joko hyvin tai huonosti.

Stand upin karu koulu

Kulmala on opiskellut komiikkaa ja stand upia HEO-kansanopistossa. Lisäksi hän on näytellyt nuoresta pitäen harrastajateatterissa Keravalla.

Kerran Kulmala pyrki myös Teatterikorkeakoulun näyttelijätyön linjalle, mutta ei sure karsiutumistaan.

- En oikein uskaltaisi tehdä draamaa, koska se on sellaista omien haavojen auki repimistä. Komediantoisuuteni lähti harrastajateatterista, ja käsikirjoittaminen ja sketsien tekeminen kiinnostavat enemmän.

Tärkeinä esikuvinaan hän pitää, yllätys yllätys, naiskoomikkoja, kuten **Jenni Poikelusta**.

- Hän on ultimaattisesti hauskin ihminen ikinä. Näin hänet kerran Ylen käytävällä ja sanoin ujusti hei, ja hän vastasi hei, ja se oli kaikista kiusallisin tilanne.

Myös Ylen *Kätevä emäntä* ja *Siskonpeti* naurattivat ja naurattavat edelleen.

Stand up -lavoille Kulmala ei kaipaa, vaikka esiintyjän ura lähtikin nousuun elävän yleisön edestä.

- Stand up on aika raaka komediakoulu. Jos kukaan ei naura vitsille, olet mokannut ja kaikki tietävät sen, hän sanoo.

Lisäksi stand upin perinne on kovin miehinen, ja naisilla on melkoinen sarka kynnettävänä, jotta heihin suhtauduttaisiin tasaveroisesti.

- Mikäli vielä nousem lavalle, en tee sitä heittäkseni kevyttä läppää vaan esittäkseni hyvin suunnitellun ja harjoitellun kokonaisuuden.

Baarityö opetti elämää

Vielä muutama vuosi sitten kukaan ei ollut kuullutkaan someinfluenssereista. Nykyään heitä sikiää kuin sienää sateella, vaikka etenkin vanhemmalla polvella on vaikeuksia hahmottaa, mistä oikein on kyse.

Myös Kulmalalle on muutaman kerran sanottu, että "hanki tyttö oikea ammatti".

- Työskentelin kolme vuotta baarimikkona. Aloitin jo lukioaikana.

Drinkkien sekoittelu kävi työstä, ja samalla sai kuulla koko joukon rasvaisia ja seksistisiä vitsejä. Siis oivallinen paikka oppia elämää ja tarkkailla sukupuolirooleja ja parisuhdeleikkejä.

- Siinä, mitä yökerhossa tapahtuu pilkun jälkeen, on jotain kaunista. Ihan oma hienoutensa, hän kehrää.

Niinpä. Ihmisen ikävä toisen luo. □

2018

Ensimmäinen stand up -keikka Pub Peräkammarissa.

2019

Ensimmäinen Instagram-sketsi: Kaupallinen yhteistyö Viina.

2020

Kiintiökoomikot -podcast alkoi.

2022

Hauskan tytön käsikirja julkaistaan.

Motiivini

TÄSSÄ MOTIIVISSA ON JUTTU ELINSIIRROISTA. KENELLE SINÄ LUOVUTTAISIT TOISEN MUNUAISESI?

Voi Herran jestas! No kelle vaan, jos rahasta sovitaan... ei vaan. Äidille voisin luovuttaa toisen munuaiseni.

MIKÄ SINUSTA PITI TULLA ISONA?

Urheilutoimittaja. Kasvoin perheessä, jossa tykätään urheilusta. Isä työskenteleekin urheilun parissa, ja äiti oli nuorempana hyvä suunnistaja. Koomikko oli hyvä kakkonen.

VOIKO NAURULLA TAI NAURUNALAISEKSI TEKEMISELLÄ PARANTAA MAAILMAA?

Ei ehkä parantaa, mutta sitä voi tuupata hiukan eteenpäin.

Alueelta

Yhdistysten ilmoituksia alueittain. Kokous-, koulutus- ja tapahtumailmoitukset löytyvät myös jhl.fi/tapahtumakalenteri.

Etelä-Suomi

Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän JHL 145

Haussa pääluottamusmies ja alakohtaiset luottamusmiehet. Kaikki yhdistyksen kiinnostuneet, motivoituneet ja paineensietokykyiset nyt ilmoittautumaan! Ehdokasasetteluaika 11.–25.11.2021. Ilm. satu.lehtola145@gmail.com tai anitta.rasanen@netti.fi tai käymällä PHHYKY yhteiskäyttötilassa jättämässä ehdokkaaksi suostumuslomakkeen tai soittamalla 040 413 7895.

HYKS henkilökunta JHL 035

Yhd. sääntöm. syyskokous 17.11. klo 17.15 Paasitorni, Paasivuorenkatu 5, Helsinki. Ilmoittautuminen osallistumisen ja tarjoiluiden osalta HYKShkn@outlook.com 15.11. mennessä. Valitaan yhd. puheenjohtaja v. 2022–2023, päätetään yhdistyksen toimihenkilöille maksettavista korvauksista, valitaan hallituksen varsinaiset ja varajäsenet v. 2022–2023, valitaan/vahvistetaan luottamusmiehet, pääluottamusmiehet sekä varaluottamusmiehet, valitaan kaksi toiminnantarkastajaa ja heille varahenkilöt, valitaan hallituksen varsinaiset ja varajäsenet HUS-yhteisjärjestön hallitukseen sekä edustajistoon v. 2022–2023, valitaan edustajat HTY:n edustajistoon v. 2022–2023, hyväksytään toimintasuunnitelma v 2022, hyväksytään yhd. kokouksen koollekutsumistavasta ja ajasta ottaen huomioon 10 §:n 6. kohdan määräykset, asetetaan JHL edustajiston ehdokkaat, käsitellään yhd. nimenvaihdon tilanne/ päätös tarvittaessa.

Riihimäen kunnalliset JHL 260

Yhd. sääntöm. syyskokous 18.11. klo 18 Ingafe, Länsitie 15, Riihimäki.

Lohjan sairaalan JHL 134

Yhd. sääntöm. syyskokous 20.11. klo 17 ravintola Gasthaus, Laurinkatu 1, Lohja. Valitaan yhdistyksen toimihenkilöt sekä

edustajat yhteisjärjestöön vuosille 2022–2023, luottamusmiesvalinnat vuosille 2022–2025, SAK:n Lohjan paikallisjärjestön edustajat vuodelle 2022, Lohjan sairaalan edustajat johtoryhmään sekä yhteistyötoimikuntaan vuosille 2022–2023, toimintasuunnitelma sekä talousarvion hyväksyminen vuodelle 2022 ym. Ruokatarjoilu vuoksi ilm. viim. 11.11. ejja.lahdelma@hus.fi.

Vantaan JHL 865

Yhd. sääntöm. syyskokous 23.11. klo 18–20 Tikso-kellari, Unikkotie 17, Vantaa. Kahvit alkaen klo 17.30, jossa yhdistyksen 10-vuotis kakkutarjoilu. Kokouksessa käsitellään sääntö- määräiset asiat sekä luottamusmiesvalintojen vahvistaminen. Vieraana JHL:n toimialajohtaja Håkan Ekström. Mäntyharjun toiminta-kiinteistön metsän harvennushakkuut, edustajistovaaliehdokkaiden hyväksyminen. Ilm. kokoukseen 15.11. mennessä vantaanjhl@gmail.com. Ilm. yhteydessä ilmoita sähköposti-osoitteesi, jos osallistut etäyhteydellä kokoukseen (Teams). Kokouksessa yhdistyksen 40- ja 30-vuotisjäsenyyksien muistamisesta ilmoittautuneille. Muutoksista ilmoitamme yhdistyksen kotisivulla ja yhd. Facebook-sivulla.

Lahden JHL 048

Yhd. sääntömääräinen syyskokous 24.11. klo 17 Kotiniemi-majalla, Kotiniemenkuja 31, Lahti. Valitaan luottamusmiehet. Sit. ilm. kokoukseen Lahden JHL ry:n toimistoon 22.11. klo 15 mennessä, os. Aleksanterinkatu 26 A, 4.krs, 15140 Lahti, puh. 050 369 9920, jhltoimisto@gmail.com.

Lahden seudun teknisen alan työntekijät JHL 204

Yhd. sääntöm. syyskokous 24.11. klo 16.30 SDP-sali, Hämeenkatu 7, Lahti. Käsitellään myös JHL:n edustajiston vaaleja.

Helsingin opetustoimen henkilöstön JHL 133

Yhd. sääntöm. syyskokous 29.11.

klo 17 luottamusneuvottelussa, Junailjankuja 3, Helsinki. Kokouksessa valitaan uusi hallitus v. 2022–2023. Ilm. kahvitarjoiluun vuoksi 22.11. mennessä hallitusjhl133@gmail.com.

Espoon julkisten ja teknisten alojen työntekijät JHL 615

Yhd. sääntöm. syyskokous 2.12. klo 16.30 Espoon valtuustotalossa, kokouksen ryhmähuoneessa, Espoonkatu 5, Espoo. Nimetään yhdistyksen ehdokkaat JHL:n edustajistovaaliin. Tarjolla myös pientä purtavaa.

Helsingin sosiaali- ja terveysalan hoitohenkilöstö JHL 398

Yhd. sääntöm. syyskokous ja pikkujoulu 3.12. klo 17 Hotelli Arthur, Vuorikatu 19, Helsinki. Valitaan yhdistykselle puheenjohtaja, toiminnantarkastajat ja edustajat yhteisjärjestöön. Etäosallistumismahdollisuus. Ilm. ja tied. viim. 17.11. Ilm. kerro, osallistutko etänä vai fyysisesti. Jos etänä, ilmoita sähköpostiosoitteesi kokouslinkkiä varten. Ilm. pirkko.makela@hotmail.fi tai puh. 041 533 7259. Yhd. tarjoaa illallisen kokoukseen osallistuneille jäsenilleen. Tuo pieni nimetön pikkujoulupaketti (arvo n. 5€), tonttu jakamassa lahjat.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan ammattiosasto JHL 805

Yhd. sääntöm. syyskokous 17.11. klo 17 ravintola Vltava, Elielinaukio 2, Helsinki. Kokoukseen voi osallistua myös etäyhteydellä. Varmistaaksemme kokouksen teknisen sujuvuuden, hallitus edellyttää ennakoilmoittautumista 12.11. mennessä sihteeri@jhl805.fi. He, jotka ovat ilmoittautuneet määräaikaan mennessä, voivat osallistua kokoukseen. Käsitellään mm. puheenjohtajan ja hallituksen valinta, vahvistetaan työpaikkojen luottamusmiehet. Lisäksi käsitellään osaston toimintaedellytyksiä tulevaisuudessa. Teams-linkki etäyhteydellä ilmoittautuneille osallistujille lähetetään ilmoittautumisajan jälkeen.

Upinniemen yhdistys JHL 780

Yhd. sääntöm. syyskokous 23.11. klo 18 Upinniemen päällystöhdistyksen kerhosauna, Upinniemen rantatie, Kirkkonummi. Lisät. saat sihteeriltä jasu.karjalainen@gmail.com.

Järvenpään JHL 213

Yhd. sääntöm. syyskokous 23.11. klo 19 kahvila Cooperin kulmassa, Myllytie 11, Järvenpää (kulku sisäpihan kautta). Valitaan yhdistykselle puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, pääluottamusmies, luottamusmiehet, sihteeri, taloudenhoitaja, tiedottaja, huvitoimikunta sekä hallitus ja toiminnantarkastajat v. 2022–2023. Tilaisuudessa tarjolla salaattibuffet sekä kahvia ja makeaa piirakka, jonka vuoksi sit. ilm. 16.11. mennessä jhl.huvitmk@gmail.com. Kaikki kokouksessa mukana olijat palkitaan Kotipizzan lahjakoodilla.

Itä-Suomi

Kaavin kunnalliset työntekijät JHL 706

Yhd. sääntöm. syyskokous 17.11. klo 16.30 Iso-Oskarin kokoustila, Kaavintie 5, Kaavi. Kahvitarjoilu.

Ylä-Savon JHL 206

Yhd. sääntöm. syyskokous Teams-etäyhteydellä 23.11. klo 18. Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat: valitaan yhdistyksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet, varajäsenet kaudelle 2022–2023, pääluottamusmiehet sekä luottamusmiehet. Kokouksessa asetetaan myös ehdokkaat JHL edustajistovaaleihin. Ilm. 16.11. mennessä jhl206@luukku.com. Ilmoita viestissä jäsennumerosi ja sähköpostiosoite, mihin haluat kokouslinkin.

Leppävirran JHL 269

Yhd. sääntöm. syyskokous 24.11. klo 18 Kunnantalo, Savonkatu 39, Leppävirta. Valitaan luottamusmiehet ja hallitus kaudelle 2022–2024. Kahvitarjoilu.

Kuopion kaupungin JHL 862

Yhd. sääntöm. syyskokous 25.11. klo 18 Vuorikatu 20, 3. krs, Kuopio. Aloitetään klo 17.30 kahvitarjoilulla. Vahvistetaan luottamusmiesvalinnat ja käsitellään muut kokoukselle esitetyt asiat.

Joensuun seudun JHL 310

Yhd. sääntöm. syyskokous ja jouluruokailu 26.11. hotelli Kimmelissä, Itäranta 1, Joensuu. Syyskokous alkaa klo 18, ja jouluruokailu katetaan n. klo 19.30. Valitaan puheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja varajäsenet,

Joensuun kaupungin pääluottamusmiehen ja varapääluottamusmiehen sekä vahvistetaan työyhteisöjen ja ammattialojen luottamusmiesvalinnat. Tarkemmat ilmoittautumishojeet jhl310.fi tai puh. 050 431 7454.

Siilinjärven JHL 414

Yhd. sääntöm. syyskokous 1.12. klo 18 ravintola Klubitarina, Tarinagolfintie 19, Siilinjärvi. Asetetaan ehdokkaat JHL:n vuoden 2022 edustajistovaaleihin. Ruokailu klo 17, jonka vuoksi ilm. 24.11. mennessä leena.launonen@live.fi tai txt 040 824 7073. Muista ilmoittaa myös mahdolliset erityisruokavaliot. Osallistujien kesken arvotaan 2 kpl 50 euron lahjakortteja!

Meijän sote JHL 212

Yhd. sääntöm. syyskokous ja kokouksen jälkeen pikkujoulu 3.12. klo 17 alkaen ravintola Kimmelissä, Itäranta 1, Joensuu. Valitaan yhd. puheenjohtaja ja hallitus kaudelle 2022–2024, vahvistetaan varapääluottamusmiehen vaalin tulos, sekä asetetaan ehdokkaat edustajiston vaaliin 2022. Pikkujoulu ruokailu kokouksen päätyttyä klo 19 alkaen.

Kuopion kaupungin JHL 862

Yhd. sääntöm. syyskokous 25.11. klo 18 Vuorikatu 20, 3. krs, Kuopio. Aloitetaan klo 17.30 kahvitarjoilulla. Vahvistetaan luottamusmiesvalinnat ja käsitellään muut kokoukselle esitetyt asiat.

Kaakkois-Suomi

Raideammattilaisten osasto 032 JHL 1032

Yhd. sääntöm. syyskokous 20.11. klo 13 SAK:n tilassa, Keskikatu 8, Kouvola. Kokouksen jälkeen ruokatarjoilu.

Puumalan JHL 755

Yhd. sääntöm. syyskokous 23.11. kello 16.15 kahvila Kuittisessa, Keskustie 13.

Savonlinnan seudun JHL ry 567 syyskokous

Yhd. sääntöm. syyskokous 25.11. klo 18 Sokos Hotel Seurahuoneella, Luoto-kokoustilassa, Kauppatori 4–6, Savonlinna. Käsitellään sääntömuutosasia ja JHL:n edustajistovaalien ehdokasasettelu. Tarjolla iltapalaa.

Raideammattilaiset osasto 9 JHL 1009

Yhd. sääntöm. syyskokous 30.11. klo 17.30, Toikantie 2, Pieksämäki. Raideammattilaisten pikkujoulu ruokailu Järvisydämessä 11.12. klo 18. Ilm. ja tied. pj Heikki Sopanen, puh. 044 013 1339.

Raideammattilaisten osasto 32 JHL 1032

Yhd. pikkujoulu 4.12. klo 17 ravintola Amarillossa, Kauppalankatu 13, Kouvola. Neljän ruokalajin illallinen jäsenille ja aveuille. Omavastuu 5 € / osallistuja. Ilm. maksamalla omavastuuosuus 17.11. mennessä osaston tilille FI51 5750 0120 2477 97, viestiksi osallistujien nimet / Pikkujoulu 2021. Ilm. mahdolliset ruoka-aineallergiat manninen.k67@gmail.com.

Lappi

Meri-Lapin JHL 052

Yhd. sääntöm. syyskokous ja joulu-ruokailu 18.11. klo 18 Kylpylähotelli Pohjanrannassa, Pohjantie 23, Kemimaa. Valitaan puheenjohtaja, hallitus ja pääluottamusmiehet sekä vahvistetaan alakohtaiset luottamusmiehet. Ruokailun vuoksi ilm. nettisivujen kautta tai outi.korvela@lpshp.fi.

Rovaniemen opetusalan yhdistys JHL 596

Yhd. sääntöm. syyskokous 3.12. klo 18 ravintola Valdemar, Jäämerentie 9, Rovaniemi. Kokouksen jälkeen ruokailu ja Hannu Frimanin esittämä ”Kukkona tunkkiolla”. Ruokailu ja teatteriesitys tarjotaan syyskokoukseen osallistujille. Omakustanteiset avec-liput voidaan varata samalla kertaa. Ilm. viim. 19.11. tarja.suopajarvi@redu.fi.

Lounais-Suomi

Lounais-Suomen infra JHL 671

Yhd. sääntöm. syyskokous ja 1. purkokokous 18.11. klo 18, Neste Lieto, Haimiontie 25, Lieto. Keskustellaan yhdistymisestä JHL 699:ään.

Raideammattilaisten V-S os. 201 JHL 1201

Yhd. sääntöm. syyskokous 30.11. klo 18 Turun Rautatieasema, 2. krs, juna-henkilökunnan neuvottelutila, Ratapihankatu 37, Turku. Yhd. henkilövalinnat v. 2022–2023. Kahvitarjoilu.

Salon JHL 087

Yhd. sääntöm. syyskokous 2.12. klo 18 Salon seudun ammattipistolla, Taitajankatu 6, Salo. Asiat yhdistyksen puheenjohtajan ja hallituksen valinta, luottamusmiesvalintojen vahvistaminen, vuoden 2022 toimintasuunnitelma ja talousarvio ja edustajistovaaliehtokkaiden asettaminen. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen.

Oulu

Oulun seudun aluehallinnon yhdistys JHL 784

Yhd. sääntöm. syyskokous 19.11. klo 16.30 alkaen Viikinkiravintola Harald, Kirkkokatu 16, Oulu. Valitaan puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet toimikaudelle 2022–2023. Kokouksen jälkeen jatkamme päivällisellä. Ruuat tilataan kokouksen alussa, joten olkaahan ajoissa paikalla. Ruokailun vuoksi ilm. viim. 11.11. elisa.virta@ely-keskus.fi.

Oulun kaupungin toimen- ja viranhaltijat JHL 379

Yhd. sääntöm. syyskokous 25.11. klo 17 SAK:n aluepalvelukeskuksen kahvio, Mäkelininkatu 31, 5. krs, Oulu. Etäosallistumismahdollisuus. Valitaan ajalle 2022–2023 yhdistyksen pj, hall. jäsenet, toiminnantarkastajat ja vahvistetaan edustajat yhteisjärjestöön sekä yhd. JHL edustajistovaaliehdokkaat. Esitetään toimintasuunnitelma ja talousarvio 2022. Ilmoittaudu ennakkoon 22.11. mennessä jhlry379@gmail.com tai puh. 044 988 3794. Jos osallistut etäyhteydellä Teamsin kautta, ilmoita nimi, sähköpostiosoite kokouslinkkiä varten sekä puhelinnumero. Lisät. yhd. kotisivulta oulu379.jhlyhdistys.fi. Kaikkien osallistuneiden kesken arvomme 5 kpl elokuvateatteri Starin lippuja. Kahvitarjoilu.

Hintan Tiemiehet JHL 455

Yhd. sääntöm. syyskokous 26.11. klo 17 Sokos Hotel Vuokatissa, Kidekuja 2, Vuokatti. Lisät. ja ilm. 17.11. mennessä Janne Saukonoja, puh. 040 589 5875.

Julkisten- ja hyvinvointialojen Oulun yhdistys JHL 334

Yhd. sääntöm. syyskokous 27.11. klo 18 Lapland Hotel, Kirkkokatu 3, Oulu. Asialistalla mm. yhd. puheenjohtajan sekä hallituksen valinta, toimintasuunnitelma, talousarvio sekä muut esille tulevat asiat. Ruokailun vuoksi ilm. ruokavaliointeen 17.11. mennessä jari.tilus@gmail.com.

Oulun yliopistolaiset JHL 734

Yhd. sääntöm. syyskokous 30.11. klo 16.15 The Royal Garden -ravintolassa, Rautatienkatu 8, Oulu. Valitaan puheenjohtaja, hallitus ja luottamusmiehet. Ruokailun vuoksi sit. ilm. viim. 24.11. helena.karjalainen@oulu.fi tai puh. 040 961 4945 (txt).

Oulun kaupungin työntekijät JHL 024

Yhd. sääntöm. syyskokous 13.12. klo 18 SAK:n aluepalvelukeskuksen kahvio, Mäkelininkatu 31, 5. krs, Oulu. Valitaan puheenjohtaja, hallituksen jäsenet, varapääluottamusmies, asetetaan edustajistovaaliehdokkaat. Annetaan esitys yhteisjärjestön pääluottamusmieheksi sekä yhteisjärjestön ja edustajiston jäseneksi. Asialista jaetaan kokouksessa. Kahvitarjoilu.

Pohjanmaa

Teuvan ja Kaskisten JHL 452

Yhd. sääntöm. syyskokous 23.11. klo 18 Kulttuuritalo Orrela, Porvarintie 51, Teuva.

Kristinestads JHL - Kristiinan kaupungin JHL 222

Yhd. sääntöm. syyskokous 22.11. klo 18 ravintola Jungmanni, Merikatu 8, Kristiinankaupunki. Ruokatarjoilu. Ilm. txt 044 212 5101, viim. 16.11. Kokouksessa käsitellään mahdollista yhd. purkautumista sekä hyväksytään edustajiston vaaliehdokas. - Stagdenligt höstmöte 22.11 klo 18 på restaurang Jungman, Sjögatan 8, Kristinestad. Matservering. Anmälan till Monica 044 212 5101, textmeddelande senast 16.11. Behandling av eventuellt upplösning av föreningen. Godkännande av kandidater i Jhl.s representantskapsval.

Satakunta

Harjavalan kunnalliset JHL 272

- Yhd. sääntöm. syyskokous 23.11. klo 17.30 Harjavalan Ladun ja Polun maja, Pyydyskatu 4, Harjavalta. Henkilövalinnat hallitus ja luottamusmiehet. Ruokailun vuoksi ilm. 16.11. mennessä Sari A:lle, puh. 040 565 2751/ varminmin klo 15n jälkeen tai sari.aromaa@harjavalta.fi. Muista mainita erikoisruokavaliot. - Pizzaa! Paikkana Harjavalan Pizzamestarit vko 48 eli 29.11.–3.12. maanantaista perjantaihin. JHL 272 tarjoaa jäsenilleen pizzan ja juoman, hakiessa on mukana oltava voimassa oleva JHL 272 jäsenkortti (muovinen tai mobiili). Pizzamestarit tarkistavat kortin ja kirjoitavat nimesi paikalla olevaan listaan. Tervemenoa syömään!

>>>

Sisä-Suomi

TieJHL Keski-Suomi 179

Yhd. sääntöm. syyskokous 20.11. klo 15, Ylistönmäentie 26, Jyväskylä. Käsitellään mahdollista yhdistyksen lakkauttamista. Ruokatarjoilu kokouksen jälkeen Kissanviikset-ravintola, Puistokatu 3, Jyväskylä. Ilm. 15.11. mennessä puh. 0400 774 045.

Jyväskylän JHL 616

Yhd. sääntöm. syyskokous 13.12. klo 18 alkaen kansalaistoiminnan-keskus Matara, Matarankatu 4, Jyväskylä. Kokoukseen on mahdollista osallistua myös etäyhteydellä. Puheenjohtajan ja hallituksen valinta vuosille 2022–2023 edustajistovaaliehtokkaiden hyväksyminen. Kaikki mukaan osallistumaan päätöksentekoon! Kahvitarjoilu.

Ikaalisten JHL 286

Yhd. sääntöm. syyskokous 19.11. klo 18 yhdistyksen maja Vaparilla Ikaalisissa. Kokouksessa ruokatarjoilu. Kokouksen jälkeen ilta jatkuu pikkujoulujen merkeissä.

Varsinais-Suomi

Kasvatus- ja sivistysalan ammattilaiset JHL 065

Yhd. sääntöm. syyskokoukseen 17.11. klo 18.30 Panimoravintola Kouluun, Eerikinkatu 18, Turku. Valitaan hallitus, luottamusmiehet ja yhdistyksen puheenjohtaja. Iltapalatarjoiluun järjestämiseksi ilm. ja ilmoita samalla mahdolliset ruoka-aineallergiat

tini.vehvilainen@turku.fi tai 040 162 7947 (miehellään txt) 10.11. mennessä.

Naantalin kunnalliset JHL 246

Yhd. sääntöm. syyskokous 17.11. klo 18 Keskusvarikon kahvio, Rautakatu 7, Naantali. Tilaisuudessa on kahvitarjoilu. Puheenjohtajan, hallituksen ja luottamusmiesten valinnat. Osallistujien kesken arvontaa.

Turun kunnantyöväen ammattiosasto JHL 025

Yhd. sääntöm. syyskokous 18.11. klo 18 ammattiosaston toimisto, Tuureporinkatu 17 C, Turku. Valitaan mm. yhdistyksen puheenjohtaja, hallituksen varajäsenet ja yhdistyksen luottamusmiehet, vahvistetaan työpaikkojen luottamusmiehivaalit sekä asetetaan ehdokkaat JHL:n edustajistonvaaleihin.

Salon JHL 087

Yhd. sääntöm. syyskokous 2.12. klo 18 Salon seudun ammattiopistolla, Taitajankatu 6, Salo. Asiat yhdistyksen puheenjohtajan ja hallituksen valinta, luottamusmiesvalintojen vahvistaminen, vuoden 2022 toimintasuunnitelma ja talousarvio ja edustajistovaaliehdokkaiden asettaminen. Kahvitarjoilu klo 17.30 alkaen.

Ilmoitusten jättäminen

Yhdistysilmoitukset jätetään osoitteessa www.jhl.fi/toiminta/jarjestotoiminta/yhdistykset/laheta-tapahtuma

Mikäli haluat kokousilmoituksen lehteen, täytä lomakkeen kohta 3, jossa ruksaat kohdan ”Haluan tapahtuman myös Motiivi-lehteen”.

JHL SHOP

Klikkaa ostoksille
JHL:n omaan
verkkokauppaan!

go.innoflame.fi/goshop/jhl/

Ovatko yhteystietosi ajan tasalla

eWertti Nettikassasta näet kaikki työttömyyskassalta tulevat viestit, lisäselvityspyynnöt ja päätökset. Saat ilmoituksen sähköposti-osoitteeseesi aina, kun sinulle on kassasta lähtenyt postia ja muita viestejä.

Tarkistathan siis eWertti Nettikassan Omat tiedot-osiosta, että olet ilmoittanut oikean ja käytössäsi olevan sähköpostiosoitteen. Varmista lisäksi se, että olet antanut työttömyyskassalle luvan lähettää sähköpostimuistutuksia sekä sähköisiä kirjeitä. Samalla voit tilata myös tekstiviesti-ilmoitukset päivärahan maksuista.

eWertti kertoo missä mennään

Kassan verkkosivuilta pystyt seuraamaan työttömyyskassan yleistä käsittelytilannetta hakemustyypeittäin. Jos haluat tietää, onko oma hakemuksesi tullut jo käsitteilyyn,

kannattaa kirjautua eWerttiin. Sieltä näet hakemuksesi saapumispäivän ja käsittelytilan:

- Saapunut: hakemus on saapunut, mutta ei ole vielä käsitteilyssä.
- Käsitteilyssä: hakemus on käsitteilyssä, koskee myös jatkokäsittelytilannetta.
- Odottaa jatkokäsittelyä: on pyydetty lisäselvityksiä, eli tarvittavia tietoja puuttuu ja hakemus odottaa jatkokäsittelyä.
- Valmis/arkistoitu: hakemus on käsitelty, maksu ja päätös on tehty.

eWertistä myös viestit

Jos kassa tarvitsee lisätietoja, sinulle joko soitetaan tai pyydetään tiedot kirjeitse. Kirjeen pääset lukemaan eWertissä viestin lähetyspäivänä klo 17 jälkeen. Käy siis katsomassa eWertistä mitä selvitystä kaivataan tai odota postitettavaa kirjettä. Ilmoitamme sinulle

kirjeellä myös siitä, kun pyydämme lisäselvityksiä suoraan esimerkiksi Kelasta, TE-toimistosta tai työnantajaltasi.

Kun riittävät selvitykset saapuvat työttömyyskassalle, hakemuksesi siirtyy Käsitteilyssä -tilaan. Tämän jälkeen asiasi käsitellään saapumisjärjestyksessä noin viikon sisällä.

Suosi eWerttiä

Työttömyyskassan uusi sähköpostiosoite on tkassa@jhlkassa.fi.

Suosittellemme kuitenkin, että käytät yhteydenotoissa suojattua eWertti Nettikassaa, jonka kautta saapuviin viesteihin pystymme vastaamaan nopeammin kuin sähköpostitse.

Myös kaikki liitteet, jotka lähetät, rekisteröityvät hakemukseesi nopeammin, kun toimitat ne joko eWertin tai Hakemusliitteet -palvelun kautta.

eWertti Nettikassa on sähköinen asiointipalvelu, jonka kautta voit lähettää hakemukset ja ilmoitukset työttömyyskassaan itsellesi parhaiten sopivana ajankohtana.

Julkisten ja hyvinvointialojen työttömyyskassa

Postiosoite: PL 100, 00531 Helsinki
Sähköposti: tkassa@jhlkassa.fi

eEmeli Puhelinkassa päivystää kellon ympäri numerossa **010 190 300** ja henkilökohtaisesti maanantai-torstai klo 9-12. eEmelissä saat ohjeita, voit tehdä kokonaan työttömän jatko-hakemuksen sekä tiedustella maksupäivää ja käsittelytilannetta.

(Hinta kiinteästä verkosta soittaessa paikallisverkkomaksu ja matkapuhelinverkosta soittaessa oman operaattorin hinnoittelun mukaan)

Nettisivujen **Chat-palvelu** on avoinna maanantai-perjantai klo 9-14.

MINÄ

PIIA VESTERINEN
syntynyt 1997

KOTIPAIKKA
Järvenpää

KOULUTUS
hevostenhoitaja,
turvatarkastaja

AMMATTI
turvatarkastaja

TYÖNANTAJA
Airpro

HARRASTUKSET
liikunta, koirat,
ratsastus

Jälleen kentällä

Työnantaja on kutsunut turvatarkastajat koronalamautuksilta takaisin lentoasemille. JHL:läinen Piia Vesterinen, 24, on täpinöissään paluusta kohti normaalia.

teksti Samuli Launonen kuva Wilma Hurskainen

9
matkustettua
maata

2
vuotta
JHL:n
jäsenenä

10
tuhatta
matkustajaa
päivässä

1
kerta
Napa-
kympissä

6
työpistettä

– *Lentokentän maailma
on taianomainen.*

400
työkaveria

25
km
työmatka

13
tuntia
pisin
työvuoro

LUE, miltä tuntui palata kentälle
koronasulun jälkeen? motiivilehti.fi

Ehdokkaaksi aluevaaleihin?

ENSI TAMMIKUUSSA järjestetään kaikkien aikojen ensimmäiset hyvinvointialueiden vaalit, eli sote-vaalit. Niissä valitaan aluevaltuustojen luottamushenkilöt, jotka käyttävät ylintä päätösvaltaa alueillaan.

Vaalien taustalla on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Sen seurauksena muun muassa sote-palvelut siirretään kunnilta kokonaan hyvinvointialueiden järjestettäväksi.

Syitä uudistukseen ovat kasvaneet sote-kulut, väestön ikärakenne ja kuntien heikot toiminta-edellytykset. Uudistuksella pyritään tarjoamaan kansalaisille paremmin saavutettavat ja yhdenvertaiset sote-palvelut valtakunnallisesti. Aluevaltuutetut ovat siten paljon vartijoina. □

MIKÄ MUUTTUU?

Sote-palveluiden järjestämisvastuu säilyy julkisella sektorilla, siis jatkossa hyvinvointialueilla. Yksityis-sektori voi olla mukana tuottamassa palveluita. Erityistason palveluita varten muodostetaan viisi yhteistoiminta-alueita (yta) nykyisten erva-alueiden pohjalta. Myös pelastustoimen, koulukuraattorien ja -psykologien palvelut siirtyvät hyvinvointialueille. Tukipalvelutyöntekijöiden tilanne riippuu siitä, missä he ovat töissä. Kuntien vastuulle jäävät opetus ja varhaiskasvatus, liikunta, kulttuuri ja infra.

MITKÄ VAALIT?

Aluevaaleissa ratkaistaan niin sote-palveluiden, pelastustoimen kuin osin tukipalveluidenkin tulevaisuus. Aluevaltuusto päättää jatkossa muun muassa vanhuspalveluiden, terveyskeskusten, vammais-palveluiden ja omaishoidon asioista. Valtuustojen koko vaihtelee 59–89 valtuutettuun asukasmäärästä riippuen. Varsinainen vaalipäivä on 23. tammikuuta 2022. Aluevaltuustot aloittavat toimintansa maaliskuussa 2022 ja hyvinvointialueet vajaan vuoden päästä vaaleista, eli 1. tammikuuta 2023.

EHDOKASASETTELU KÄYNNISSÄ

Ehdokasasettelu aluevaaleihin on alkanut. Ehdokkaita voivat asettaa puolueet ja valitsijayhdistykset. Valitsijayhdistyksen voi perustaa vähintään 50 hyvinvointialueella asuvaa äänioikeutettua. Olet kelpoinen ehdokkaaksi, jos kotikuntasi kuuluu kyseiseen hyvinvointialueeseen ja sinulla jollakin hyvinvointialueella äänioikeus aluevaaleissa etkä ole vajaavaltainen. Ehdokasasettelu päättyy ja ehdokaslistat vahvistetaan 14. joulukuuta 2021.

MIKSI VAALIT OVAT TÄRKEÄT?

Hyvinvointialue vastaa siitä, miten, missä, kuka tai mikä hoitaa vanhusten, vammaisten tai ihan tavallisen työssäkäyvän sosiaali- ja terveyspalvelut. Alueilla päätetään muun muassa siitä, kuinka paljon palveluita annetaan yksityisen sektorin vastuulle ja kuinka paljon hyvinvointialue itse tuottaa palveluita. Aluevaltuusto on myös kirstunvartija ja päättää, miten palveluihin varatut rahat käytetään. Ei ole yhden-tekevää, kuka valtuustossa päätöksiä tekee.

Sari Bäcklund

Erityisasiantuntija

Yhteiskuntavaikuttaminen ja kansainvälinen edunvalvonta, JHL

SOSIAALI- JA TERVEYSALALLA on huutava pula työntekijöistä. Kun sote-palvelut siirtyvät hyvinvointialueille, vaihtuu samalla myös alan ammattilaisten työnantaja. Palvelut eivät synny ilman työntekijöitä. Kun hyvinvointialue noudattaa hyvää ja reilua työnantajapolitiikkaa, on se houkutteleva työpaikkana. Siksi työntekijöiden hyvinvoinnista on tärkeä huolehtia ja osana sitä myös palkkaharmonisointi on syytä tehdä ripeästi.

LUE LISÄÄ
vaalit/aluevaalit.fi

Siskon lahja velipojalle

Joensuulaista Kati Pussista ei saisi kirveelläkään vuoristorataan tai ralliauton kyytiin, mutta veljelleen hän luovutti toisen munuaisensa. Rohkeutta on niin montaa lajia.

teksti Ulla Puustinen kuvat Harri Mäenpää

Siinä he ovat, sisko ja sen veli. Pari vuotta veljeään vanhempi mutta paljon pienempi **Kati Pussinen** kiipeää **Jani Ikosen** reppuselkään, ja sisarusten hymy leviää korvasta korvaan.

- Nyt on kaikki hyvin. Tai niin hyvin kuin voi olla, tuumaa kaksikko.

Vielä muutama vuosi sitten tilanne näytti pahalta. Yhden miehen rakennusfirmaa pyörittänyt Ikonen oli hakeutunut lääkäriin voimattoman olon ja hengitysvaikeuksien takia. Tutkimuksissa ilmeni, että sydämen vajaatoiminnan lisäksi Ikosen munuaiset vetelivät viimeisiään.

- Äiti soitti ja kertoi, että vielä edellispäivänä katolla kiipeillyt mies oli letkuihin kytkettyä sairaalassa. Kun pääsin sydänvalvomoon katsomaan, hän ei jaksanut puhua sanaakaan. Oli se aika järkyttävää, muistelee Pussinen.

Tilanteen vakavuutta kuvaa se, että sairaalan tullessa Ikosen sydämen tehosta oli jäljellä enää viidesosa. Myös keuhkot olivat täynnä nestettä. Mutta sairaalaan hän oli ajanut omalla autolla.

Elämälle välttämätön elin

Munuaiset ovat elintärkeitä, sillä ne poistavat kehosta nestettä ja kuona-aineita ja osallistuvat verenpaineen säätelyyn. Lisäksi ne ohjaavat punasolujen muodostumista ja aktivoivat D-vitamiinia. Munuaisia on kaksi, mutta ilman edes yhtä toimivaa elintä ihminen menehtyy.

Näin olisi todennäköisesti käynyt Jani Ikoselle, 41, ellei hänen sisarensa, JHL:läinen pääluottamusmies Kati Pussinen, 43, olisi luovuttanut hänelle toista munuaistaan.

Munuaissairaus voi olla primaari, eli oma sairautensa, tai sekundaari, jolloin se voi tulla toisen sairauden liitännäissairautena. Ikosen tapauksessa ei lopulta selvinnyt kumpi oli ensin, sydämen vai munuaisten vajaatoiminta.

Aluksi lääkärit epäilivät sydänsarkoidoosia, eli sydänlihaksen tulehdussairautta, jossa tulehdus- ja sidekudokset muodostuu pesäkkeitä. Munuaisbiopsia, eli koepala, puolestaan paljasti, että Ikosella oli noin 70-vuotiaan munuaiset.

- Kyllä siinä kyynel tuli silmään, hän myöntää.

Sydämen vajaatoimintaa hoidettiin lääkkeillä. Mutta munuaisia ei voitaisi pelkällä lääkehoidolla pelastaa, totesivat lääkärit.

Luovutuspäätös syntyi spontaanisti

Pussiselle tilanteen vakavuus paljastui äidin kerrottua, että veli tarvitsee uuden munuaisen.

- Äiti soitti hätääntyneenä, ja minä kysyin, nytkö, hetikö. Tiesin, että vanhemmilla on ikää ja omat sairautensa eikä heistä olisi luovuttamaan munuaista. Sen puhelun aikana totesin, että olenhan minä. Minä annan Janille toisen munuaiseni.

Päätös syntyi spontaanisti. Pussinen järkeili, että elämässä ei voi olla varma mistään. Hän voisi jäädä vaikka seuraavana päivänä auton alle.

- Ratkaisu oli helppo, mutta kolmen lapsen äitinä keskustelin tietysti asiasta miehen ja lasten kanssa.

Jenni Kippola toimii valtakunnallisena elävien luovuttajien koordinaattorina Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (HUS). Hän toivoo, että Pussisen kaltaisia olisi enemmän.

- On iso haaste potilaille kysyä, luopuisiko joku läheisistä toisesta munuaisestaan heidän hyväksentseen. Potilaat toivovat, että aloite tulisi luovuttajalta itseltään, hän sanoo.

Kippola neuvoo ja ohjaa yhdessä kollegansa **Niina Peltosen** kanssa elinsiirto-operaatioon valmistautuvia aina siitä lähtien, kun nämä harkitsevat luovuttajaksi ryhtymistä.

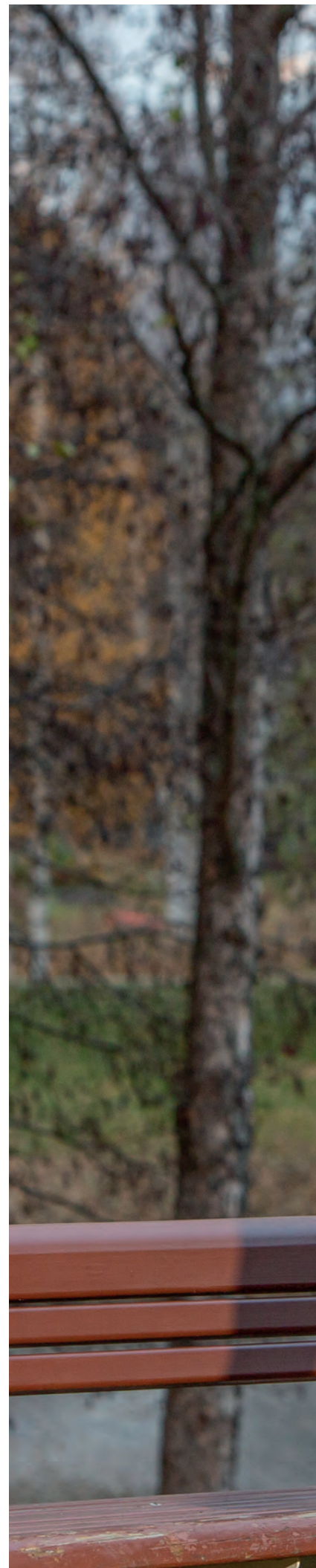
- Motivaationa on lähes poikkeuksetta halu auttaa ja lievittää läheisen kärsimystä.

Luovuttajaksi aikovat tarvitsevat tietoa siitä, kuka soveltuu luovuttajaksi, mitä riskejä leikkaukseen sisältyy ja miten prosessi käytännössä etenee.

- Neutraalin informaation ohella moni kaipaa rohkaisua ja keskustelukumppania. Sekin kuuluu koordinaattorin tehtäviin, Kippola kertoo.

Odottaminen oli tuskallista

Ikonen sinnitteli puoliteholla toimivilla munuaisilla ihmeen kauan, vuodesta 2016 aina viime kevääseen. Välillä P-Kreatiiniarvo huiteli 400:ssa,

*– Luovutus päätös
syntyi spontaanisti,
mutta tietysti juttelin
siitä perheeni kanssa.*

SYYTÄ HYMYYN. Sekä Kati Pussisen
että hänen veljensä Jani Ikkosen
leikkaus ja toipuminen sujuivat hyvin.

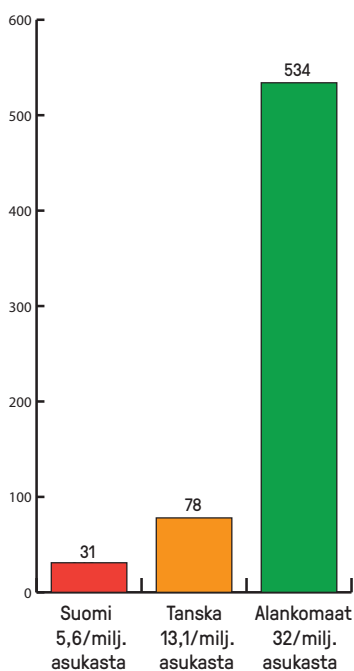
NOPEASTI TÖIHIN. Kati Pussinen on tyytyväinen siihen, että Joensuun kaupunki maksoi hänelle sairausajan palkan.

– Onnistunut leikkaus on monen ammattilaisen yhteistyön tulos.

MUNUAISSIIRROT ELÄVILTÄ LUOVUTTAJILTA VUONNA 2020

Eläviltä luovuttajilta tehtyjen siirtojen määrä on Suomessa vähäisempi kuin muissa Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa. Muualla maailmassa noin 30–40 prosenttia munuaissiirroista tehdään eläviltä luovuttajilta, Suomessa noin 10 prosenttia.

Lähde: HUS

vaikka miehillä sen tulisi olla 60-100 mikromoolia litrassa.

- Olo vaihteli. Olin diagnoosin jälkeen kahdeksan kuukautta sairauslomalla mutta tilanteen parantuessa jatkoin rakennushommia, hän kertoo.

Jos munuaisia ei saada elpymään lääkähoidolla ja ruokavaliolla, on vaihtoehtona dialyysihoito tai elinsiirto.

Dialyysi, eli keinomunuaishoito, korvaa osittain munuaisten omaa toimintaa poistamalla elimistöön kertyviä kuona-aineita ja nestettä ja korjaamalla veren happamuutta. Sen turvin voi jatkaa vuosia, mutta samalla joutuu kytketyksi pari kolme kertaa viikossa dialyysilaitteeseen joko hoitoyksikössä tai kotona.

Ikosen tilannetta helpotti tieto siitä, että sisar on halukas luovutukseen. Siksi elimistöä rasittavaa ja elämää rajoittavaa dialyysia ei tarvittu.

Heti prosessin käynnistyttyä Pussisen terveydentila oli tutkittu ja hyväksi havaittu. Myös tehty ristikoe paljasti, että hän olisi sopiva luovuttaja veljelleen.

Pussinen olisi ollut heti valmis operaatioon, mutta veljen kunnan ja munuaisarvojen hetkittäin parantuessa operaatiota lykättiin.

- Olen sitä tyyppiä, joka tekee asiat mieluiten heti eikä viidestoista päivää, ja odotusaika tuntui pitkältä, hän myöntää.

Tuolloin Pussinen oli päivähoidon alakohtainen luottamusmies ja työskenteli päiväkodissa. Koska kutsu elinsiirtoon saattoi tulla milloin vaan, hän ei voinut varmuudella luvata päivystysvuoroja tai sopia edes lomista.

- Janista ja minusta pidettiin hyvää huolta, mutta terveydenhoito olisi voinut pitää meidät paremmin ajan tasalla. Nyt tiedonhankinta jäi omalle kontolle. Omakannasta seurasin, milloin leikkausta suunnitellaan ja miten omat tutkimukset etenevät.

Hyviä ja huonoja uutisia peräjälkeen

Joulukuussa 2019 Ikosen munuaisarvot olivat taas dialyysirajoilla, ja lääkärit alkoivat kiirehtiä operaatiota. Helmikuussa Ikosta hoitanut Siun Soten ylilääkäri **Pekka Koistinen** ilmoitti hyvät ja huonot uutiset: munuaisarvot olivat jälleen parantuneet ja siirtoa lykättäisiin, koska toimivia munuaisia ei leikata.

Syksyllä 2020 arvot olivat jälleen katossa. Operaatiota käynnisteltiin, kuvantamisia ja kokeita tehtiin, näytteitä otettiin, luvat saatiin. Psykiatrillakin Pussinen kävi saadakseen lausunnon, että on psyykkisesti tasapainossa eikä luovutus päätös ole hetken mielijohde.

Kaikki tämä tapahtui Joensuussa. Sitten HUSista ilmoitettiin, että koronasta johtuvan hoitovelan takia operaatio voitaisiin tehdä aikaisintaan kesäkuussa 2021.

Pussiselle ajankohta oli huonoin mahdollinen, sillä hänen oli määrä siirtyä eläköityvän pääluottamusmiehen **Sirpa Havukaisen** tilalle.

- Olisi ollut liian rankkaa aloittaa pääluotsina ja olla samaan aikaan munuaisluovutuksessa tai aloit-

taa uudessa toimessa heti sen jälkeen. Kiitos Sirpalle, että hän lupautui jatkamaan muutaman kuukauden pääluottamusmiehenä ja oli vahvana tukena siirtymävaiheessa.

Maaliskuussa puhelin soi uudestaan: kaksikko sai peruutusajan, ja operaatio tehtäisiin 19. toukokuuta 2021.

Kaupungilta sairausajan palkka

Jo elinluovutusprosessin alussa Pussinen oli tiedustellut, maksaisiko työnantaja hänelle sairausajan palkan operaation ajalta. Vastaus oli ollut kielteinen.

- Sisuunnuin. Perustelin ehdotusta kirjallisesti ja kysyin uudestaan. Olin ollut koronan takia lomautettuna päiväkodista 2020 kuten muutkin työntekijät ja ajattelin, että luovuttamalla toimivan munuaisten säästän yhteiskunnalle selvää rahaa.

Pian henkilöstöjohtaja **Sari Lempiäinen** ilmoitti, että palkka maksetaan koko leikkauksen vaatiman sairausloman ajalta.

- Asia pitäisi hoitaa lainsäädännöllä kuntoon. Maksaahan Kela palkansaajan tulonmenetyksen koronakaranteeninkin ajalta. Miksi ei sitten elinluovutuksen, Pussinen ja Ikonen ihmettelevät.

Koronakaranteenin korvauksiin nähden summa olisi pieni, sillä Suomessa tehdään vuosittain noin 30 munuaissiirtoa eläviltä luovuttajalta. Tälläkin hetkellä uutta munuaista odottaa 450 potilasta. Noin 200 saa vuosittain uuden elinsiirteen kuolleelta.

Siirtomunuaisten toimi heti

Elävien luovuttajien munuaissiirrot on keskitetty HUSin Meilahden sairaalaan. Viikkoa ennen operaatiota Ikonen ja Pussinen kävivät Helsingissä viime hetken tutkimuksissa, ja operaatiota edeltäneenä päivänä he matkustivat yhdessä junalla Helsinkiin.

Yö meni läheisessä potilashotellissa, ja ennen aamuseitsemää kaksikko halasi ja erosi sairaalan ala-aulassa. Pussinen siirtyi Meilahden tornisairaalan Leiko-yksikköön ja Ikonen Kolmio-sairaalan osastolle.

Puolen päivän jälkeen Pussinen virkosi nukutuksesta yhtä munuaista köyhempänä.

- Olin puolinukukissa, mutta muistan heräämön hoitajan nimeltä. Hän oli kotoisin Tohmajärveltä, naapuripitäjästä!

Noin kello neljältä iltapäivällä hoitaja toi sängyllä uinuneen velipojan moikkaamaan sisartaan. Myös tämän leikkaus oli sujunut hyvin, ja siirtomunuaisten toimi heti.

Pussinen vietti Meilahdessa vain kaksi vuorokautta mutta ehti havainnoida, että onnistunut elinsiirto ei ole pelkästään leikkaavan kirurgin show.

- Olo oli kuin hotellissa! Ei ole itsestään selvää, että joku tekee ruoan ja toinen tuo sen. Tai antaa kipulääkkeen, petaa sängyn, siivoaa huoneen tai puhdistaa leikkaussalin ja desin fioi instrumentit.

Ikonen kotiutui sairaalahoidosta viikon kuluttua operaatiosta, vaikka ohutsuolitukos hiukan hidastikin toipumista.

*Liian moni ehtii kuolla
ennen kuin sopiva
munuaissiirre löytyy.*

Velipoikaa edelleen vahdittava

Leikkauksesta on kohta puoli vuotta, ja kumpikin voi hyvin. Ikonen syö loppuikänsä hylkimisenesto-lääkkeitä, mutta kortisonia ja nesteenpoistolääkitystä hän ei enää tarvitse.

Pussinen aloitti päätoimisena pääluottamusmiehenä kesäkuun alussa, ja syksyn tullen Ikonenkin on palannut puolipäiväisesti rakennushommiin.

Kokemus vahvisti kummankin luottamusta Suomen julkiseen terveydenhoitoon.

- Jos asuisin jossain muualla, ei leikkaukseen suostuminen olisi ollut näin helppoa. Silloin riskejä olisi joutunut punnitsemaan tarkemmin, sanoo Pussinen.

Suomalainen sosiaaliturva sen sijaan tuotti pettymyksen, sillä pienyrittäjänä Ikonen jäi lähes täysin sen ulkopuolelle.

- Kulut juoksivat, mutta rahaa ei tullut oikein mistään. Vain seurakunta neuvoi ja auttoi, jotta saatoin ostaa ruokaa. Aika karua, toteaa Ikonen.

Sisarusten välit ovat läheiset, mutta sellaiset ne ovat olleet aina.

- Kun olimme lapsia, vanhemmat kävivät vuorotöissä ja minä katsoin vanhemman siskopuolen kanssa Janin perään. Hän oli aika kekseliäs ja tapaturma-altis, ja vahtimisessa riitti puuhaa, muistelee Pussinen.

Vahdittava on kuulemma edelleen, sillä vain muutama päivä sairaalasta päästyään pikkuveli olisi tullut tekemään kylpyhuoneremonttia siskolleen. □

Ennätysvuosi 2021

MUNUAISVAIVAT ovat lisääntyneet. Yhtenä syynä on tyypin 2 diabeteksen yleistyminen. Myös munuaiskerästulehdus, eräät perinnölliset sairaudet ja valtimokovettumatauti voivat aiheuttaa munuaisten vajaatoimintaa.

NOIN 450 odottaa parhaillaan siirtomunuaista. Vuosittain uuden munuaisen saa noin 240 potilasta. Osa ehtii menehtyä, koska sopivaa siirrettä ei saada ajoissa.

SUOMESSA VAIN MUNUAISSIIRTOJA tehdään elävältä luovuttajalta. Vuosittain eläviltä luovutuksia on noin 30. Tästä tulee ennätysvuosi, sillä syyskuun loppuun mennessä siirtoja oli tehty 36.

ELÄVÄLTÄ LUOVUTTAMINEN edellyttää tarkkaa seulaa, jossa tutkitaan luovuttajan terveydentila ja sopivuus luovuttajaksi sekä siirrettävän munuaisen kunto ja kudosten yhteensopivuus saajan kanssa. Luvan siirto-operaatioon myöntää Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea.

LUAPAN TARVITAAN kahden lääkärin lausunto siitä, että henkilö sopii luovuttajaksi. Lisäksi psykiatri tekee arvion luovuttajasta. Siitä on käytävä ilmi, että luovutus perustuu vapaaehtoisuuteen ja että henkilö ymmärtää, mihin on ryhtymässä. Samalla varmistetaan, ettei siirtoon liity taloudellisen edun tavoittelua tai painostusta.

Sinä olet siellä.

Aikakauslehteen uppoudutaan. Silloinkin, kun ympärillä sattuu ja tapahtuu. Lehden ja lukijan suhteesta hyötyy myös mainostaja. Lue lisää: aikakausmedia.fi/sinaoletsiella

AIKAKAUSMEDIA

Mitä muutoksia perhevapaauudistus tuo?

Tarja Terävä, lakimies
oikeudelliset asiat
tarja.terava@jhl.fi

Sanna Marinin hallitus antoi eduskunnalle esityksen perhevapaauudistuksesta. Lapsen hoivavastuu jakautuu kohta tasaisemmin, perheen oman tilanteen mukaisesti.

PERHEVAPAAUUDISTUKSEN keskeinen tavoite on edistää tasa-arvoa työelämässä ja helpottaa työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista. Sen lähtökohdانا on ottaa askel kohti yhdenvertaista perhekäsitystä, eli huomioida esimerkiksi erilaiset perhemallit ja vanhempien tai huoltajien keskinäinen tasa-arvo.

Taustalla on työelämän tasapaino-direktiivi, joka EU-jäsenmaiden on toteutettava viimeistään 2. elokuuta 2022. Suomi on toteuttamassa uudistuksen 1. elokuuta.

Tutut termit, äitiys- ja isyysvapaa, poistuvat, ja ne korvataan raskaus- ja vanhempainvapaalla. Raskausvapaa on pituudeltaan 40 päivää, ja sen voi aloittaa 14–30 päivää ennen laskettua aikaa. Synnyttäneellä on kuitenkin aina oikeus yhdenjaksoiseen vähintään 105 päivän poissaoloon riippumatta siitä, kuka lasta hoitaa.

Synnyttäjä saa raskausvapaan lain edellyttämän raskaussuojelun perusteella. Raskaussuojelu takaa raskaana olevalle, äskettäin synnyttäneelle tai imettävälle työntekijälle sekä sikiölle suojaa terveysriskeiltä liittyen esimerkiksi työtyöhön ja irtisanomiseen.

Vanhempainvapaata on kokonaisuudessaan 320 päivää, josta kummankin vanhem-

man osuus on 160 päivää. Omasta osuudesta on mahdollista luovuttaa 63 päivää toiselle vanhemmalle tai puolisolalle, joka hoitaa lasta ennen lapsen kaksivuotispäivää. Luovutettavilla päivillä laajennetaan vanhempainvapaaseen oikeutettujen joukkoa.

PERHEVAPAAPÄIVIÄ TULEE LISÄÄ. Toisen puolison, usein isän, vanhempainrahaa maksetaan korotettuna nykyistä enemmän. Varhaiskasvatustalviin tulee enemmän joustoa, ja yksinhuoltaja saa oikeuden pitää kaikki vanhempainvapaat.

Etuusjärjestelmän puolella vanhempainvapaan pitäminen, jakaminen ja luovuttaminen on joustavaa – erityisesti niillä ryhmillä, jotka ovat työsuhteen ulkopuolella.

Työsuhteeseen vanhempainvapaauudistus vaikuttaa monella tavalla. Vanhempainvapaata voidaan jatkossa pitää neljässä jaksossa, joista kunkin pituus on vähintään 12 arkipäivää. Vanhempainvapaata on mahdollista sopia myös osittaisena.

Uudistus tuo lisäksi mukanaan oikeuden pitää omaishoitovapaata viisi työpäivää vuodessa omaisen tai läheisen avustamiseksi. Omaishoitovapaata perustuu työelämän tasapainodirektiiviin.

Työsopimuslaki ei jousta yhtä paljon kuin etuusjärjestelmä: työntekijän on pääsääntöisesti ilmoitettava vapaan pitämisestä kaksi kuukautta etukäteen, jotta työnantaja ehtii varautua tilanteeseen.

LAINSÄÄDÄNTÖ EI OTA KANTAA siihen, tuleeko perhevapaiden olla palkallisia. Äitiys- ja isyysvapaan palkallisuudesta on määräyksiä useimmissa työ- ja virkaehtosopimuksissa. Kun taustalla oleva etuusjärjestelmä ja sen termit muuttuvat, joudutaan asiaa tarkastelemaan työ- ja virkaehtosopimuksissa.

Termit onkin tarkistettava. Samalla on pohdittava, onko työ- ja virkaehtosopimuksin tarvetta tukea lainsäädännön tavoitteita yhdenvertaisesta vanhemmuudesta, hoivavastuun tasaisemmasta jakamisesta tai työn ja perheen entistä joustavammasta yhdistämisestä – ja miten.

Perhevapailta on vahva yhteys tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Vanhempainvapaaseen oikeudet eivät kuitenkaan usein ole saman tai samansisältöisen työehtosopimuksen piirissä, joten eri perheissä kokonaisuus jatkuu erilaisena. Joka tapauksessa tavoitteena on, että myös työehdot ottavat askeleita Suomen hallituksen osoittamaan suuntaan. □

Kysy

Askarruttaako mieltäsi jokin työelämään liittyvä kysymys? Lähetä se osoitteeseen motiivi@jhl.fi. Välitämme sen eteenpäin.

Lue lisää

stm.fi/perhevapaauudistus
kela.fi/perhevapaauudistus

På svenska

Läs lagkolumnen på motiivilehti.fi/sv f.o.m. 8.11.

Motiv

HAR NI HÖNS FÖR NYTTA ELLER NÖJE?

Både och! De är roliga att följa med, men vi använder också äggen. Våra nio hönor, varav tre precis börjat värpa, lägger 6–7 ägg i veckan. Under den mörka tiden har de paus.

BERÄTTA OM DINA FAVORITHÖNOR!

En av mina favoriter är maranhönan Mara. Hon är från vår första egna kull och en av våra modigaste fåglar. Jag gillar också vår helsvarta ayam cemani-höna. Vackra för att hon är så speciell.

KOMMER NI ATT FORTSÄTTA HA HÖNS?

Absolut! Nu grubblar vi över om vi ska satsa på mindre eller större hönsraser. Man ska inte blanda olika storlekar.

Hönsägare över en natt

text Marina Wiik foto Vesa-Matti Väärä

JAG OCH min man gifte oss för tolv år sedan – och blev hönsägare på köpet. Trots att vi hade planerat att anlägga ett hönshus, var det ingen lyckad bröllopsgåva. Jag tycker inte att man ska ge levande djur i present.

Våra första fåglar var så kallade hybrider, som används inom kommersiell äggproduktion. De var ganska stressade och i dåligt skick, men levde upp då de fick mer utrymme och kunde krafsa i jorden.

För två år sedan byggde vi ett nytt hönshus och skaffade rashönor. Nu har vi en tupp och nio hönor. Innan vi hade tuppen, beställde vi befruktade ägg på posten och lät våra hönor ruva dem i stället för sina egna ägg.

Höns är sociala och nyfikna. De har olika personligheter och kan bli väldigt tama. När min son var yngre, bar han omkring på fåglarna och hade dem i famnen när han red. Både vi och tuppen har egna favoriter. Hönsen har också en hackordning, men rasfåglarna är snällare mot varandra än hybriderna.

ÄVEN OM höns lätt får kvalster eller blir sjuka, är de enkla att sköta om. Det räcker med att ge dem en halv timme tid per dag. Ofta stannar jag ändå kvar betydligt längre. Det är avkopplande att städa ur buren, plocka ägg och byta spån. När vi fick kycklingar förra påsken, engagerade det hela familjen. Genom en webbkamera kunde också mina eftiselever följa med dunbollarna i realtid.

Våra höns har konstant tillgång till vatten och hönsfoder, som drygas ut med sallad och riven moröt. Höns mår inte bra vid temperaturer på under tio grader, så vi har byggt hönshuset av huselement och installerat värmelampor. Hönsen sover på pinnar och deras hus är ingärdat med galler en bit ner i marken. Vi vill inte mista fler höns till rovfåglar eller rävar.

Förutom höns har vi också marsvin och en ponny. Det här är så nära man kommer min barndomsdröm om en bondgård utan att ha kor. □

**SABINA
SUNDQVIST**
Född 1975.

HEMORT
Pargas.

FAMILJ
Make, två barn.

UTBILDNING
Närvårdare,
specialyrkesexamen
för morgon- och
eftermiddags-
verksamhet.

JOBB
Ansvarig eftis-
ledare och
elevassistent i
Malms skola.

Kiitos, kun autat

Tänä vuonna ammattiliitto JHL kutsuu Nenäpäivän merkeissä jäsenensä mukaan Kiitä työkaveria -keräyshaasteeseen.

1

NENÄPÄIVÄÄ VIETETÄÄN, jotta jokaisella maailman lapsella olisi mahdollisuus hyvään ja turvattuun elämään. Kampanja herättelee vuosittain suomalaisia auttamaan maailman kaikkein heikoimmassa asemassa olevia lapsia.

Jo viidettätoista kertaa järjestettävä Nenäpäivä on perjantaina 12.11., mutta rahalahjoituksen voit tehdä vaikkapa heti.

2

KUN TEET LAHJOITUKSEN JHL:n haastesivun nenapaiva.fi/nettilipas/ammattiliitto-jhl-n-kiita-tyokaveria-kerayshaaste/ kautta, on sinulla mitä mainioin mahdollisuus toteuttaa samalla vuoden 2021 Nenäpäivän teemaa - kiitollisuutta.

Kuinka usein sinä muistat huikata edes nopeat kiitokset työkaverillesi? JHL haastaa nyt nenäpäiväkeräyksessään meistä jokaisen kiittämään työkaveria ja samalla tekemään lahjoituksen maailman lasten hyväksi.

3

TOIMI NÄIN:

1. Lahjoita sopiva summa JHL:n Kiitä työkaveria -nenäpäiväkeräykseen.
2. Lähetä kiitoksesi tekstarilla, somessa, sähköpostilla, kirjeellä tai kerro vaikka kasvotusten.

Haasta kiittämäsi taho mukaan jakamaan kiitosta edelleen ja samalla kartuttamaan keräyssummaa.

Voit kiittää joko yhtä työkaveria tai vaikka koko työyhteisöä kerralla. Kiitoksen tyyli on vapaa. Mallia kiitosviestin muotoiluun löydät halutessasi JHL:n Nenäpäivän haastesivulta.

Kiitetään auttamalla ja autetaan kiittämällä! Kaksi hyvää tekoa yhdellä kertaa.

ARJEN ILOKSI - TERVETULOA VIIHTYMÄÄN LAHDEN KAUPUNGINTEATTERIIN!

Ohjelmistossa: WAITRESS – UNELMIEN RESEPTI • KOSTONKIERRE – TARINA JAKAUTUNEESTA KAUPUNGISTA • ROUVA C. SOTA JA RAUHA • SAITURI • KULTA, OLLAAN KOTONA • KOLME ILOISTA ROSVOA

Ryhmäedut jo 20 hengen ryhmälle! Ryhmämyynti (03) 752 6000 • lkryhmat@lahti.fi / Lippumyymälä 0600 30 5757 (1,53€/min+pvm) • lktliput@lahti.fi • www.lippu.fi / Väliaikatarjoilut (03) 7826 474

LAHDEN
KAUPUNGINTEATTERI

Eettisyys edellä

TYÖPERÄINEN MAAHANMUUTTO lisäänty. Suomen julkisen alan ammattiliittojen kansainvälinen verkosto FIPSU on laatinut eettiset pelisäännöt ulkomaisten työntekijöiden rekrytointiin.

Esiin nousseet työvoiman hyväksikäyttötapaukset, työsyryntä ja jopa ihmiskauppa korostavat entisestään tarvetta eettisten periaatteiden ylös kirjaamiselle.

FIPSU edellyttää, että kaikilla työntekijöillä tulee olla samat oikeudet ja velvollisuudet. Järjestäytymisoikeus ja oikeus samaan palkkaan ja samoihin työehtoihin kuuluvat näihin.

Työnantajan tulee vastata siitä, että ulkomaalaisella työntekijällä on Suomessa oleskeluun, työntekoon ja ammatinharjoittamiseen tarvittavat luvat.

Suomessa pitää huolehtia, ettemme siirrä omaa työvoimapolua muiden maiden kannettavaksi. Ammattitaitoisen työvoiman maastamuutto ei saa rapauttaa lähtömaiden peruspalveluita. Se ei myöskään saa vinouttaa maiden koulutusjärjestelmiä tuottaakseen ammatillaisia ulkomaisten tarpeisiin.

Suomeen töihin tuleville pitää luoda kotoutumis- ja koulutuspolut, jotka tukevat sekä kielitaidon että työelämäntietouden halluun ottamista. Monipuolinen kielenhallinta mahdollistaa työyhteisön ja yhteiskunnan täysivaltaisen jäsenyyden.

JHL ja muut FIPSUN jäsenliitot sitoutuvat omassa työssään edistämään maahanmuuttajien kotoutumista. Yhdessä toimimalla työperäisestä maahanmuutosta voidaan tehdä eettisesti kestävää.

LAKIESITYS

Henkilöstömitoitus luo turvaa lasten ja nuorten palveluihin

LASTEN ASEMAA pyritään parantamaan säätämällä lakiin vähimmäishenkilöstömitoitus lastensuojelun sosiaalityöhön.

Lakiesityksen mukaan jatkossa yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla vastuullaan vuosina 2022 ja 2023 enintään 35 lasta.

Vuonna 2024 mitoitus kiristyy edelleen. Tuolloin yhtä sosiaalityöntekijää kohden saa olla enimmillään 30 lasta. Tällä hetkellä lastensuojelulaissa ei ole lainkaan määriteltyä henkilöstömitoitusta.

Eräissä kunnissa mitoitus toteutuu jo nyt, kun taas joillain paikkakunnilla yhdellä sosiaalityöntekijällä voi olla vastuullaan jopa 80–90 lasta ja heidän asioidensa hoito.

Lakimuutoksen toivotaan vähentävän lastensuojelun parissa toimivien sosiaalityöntekijöiden työn kuormittavuutta. Se tulee hyvinkin tarpeeseen, sillä virkoihin on ollut vaikea saada päteviä työntekijöitä.

Myös perusopetuksen ja toisen asteen oppilas- ja opiskelijahuolto vahvistuu, kun lakiin lisätään sitova mitoitus koulukuraattorien ja psykologien määräästä.

Hallituksen lokakuussa antaman esityksen mukaan sekä peruskouluissa että toisen asteen oppilaitoksissa tulee olla vähintään yksi kuraattori 670:tä ja yksi psykologi 780:tä oppilasta tai opiskelijaa kohti. Samalla laki kiristää kuraattorien kelpoisuusehtoja.

Sitovalla henkilöstömitoituksella halutaan turvata oppilashuollon nykyistä tasa-arvoisempi saatavuus ja laatu eri puolilla Suomea. Yhtenevällä opiskeluhuollolla edistetään lapsen ja nuoren oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä, sosiaalista hyvinvointia sekä ehkäistään jo ennalta ongelmien syntymistä.

Sekä lastensuojelun sosiaalityössä että koulukuraattoreina työskentelee JHL:n jäseniä.

Lisätietoja: stm.fi ja minedu.fi

Oletko uusi työsuojelutoimija? Muistathan tutkailla liiton tarjoamia täsmäkoulutuksia!

Tuu mukaan huippujengiin!

Hoi slnä alle 35-vuotias: Tule SAK-nuorten päiville 11.-12.12. Siuntioon.

Päivien aikana verkostoidutaan, tutustutaan ja harjoitellaan jäsenhankintaa.

Tarjolla on kiinnostavia puhujia ja iltaohjelmaa oman valinnan mukaan.

jhl.fi/tapahtuma/sak-nuorten-paivat/

Iisisti töihin osatyökykyisenä

Webinaarissa 24.11. kuullaan kokemuksia ja oppeja osatyökykyisten työntekijöiden rekrytoimisesta: kuinka työtä muokataan, miksi se on hyödyllistä ja sen vaikutuksista koko työyhteisöön. Lisätietoa ja ilmoittautuminen:

thl.fi/fi/ajankohtaista/tapahtumat

Uunituoretta nuorisotyötietoa

JHL on julkaissut kattavan ammatillisen oppaan nuorisotyön parissa töitä paiskiville tai alaa harkitseville. Pääset lataamaan tuoreen oppaan maksutta JHL:n aineistopankista, ja pian se on saatavilla myös painettuna.

aineistopankki.jhl.fi/

Mer resurser till översättning

JHL får en ny översättare med svenska som arbetspråk. Beslutet togs av JHL:s representantskap.

text Marina Wiik foto Kati Ahonen

Representantskapets höstmöte bjöd på goda nyheter för svenskspråkiga JHL-medlemmar. Mötet hölls den 27-28 oktober via distansförbindelser.

Ledamöterna i förbundets högsta beslutande organ darrade inte på manschetten när de debatterade och röstade om aktuella frågor.

Hela fem föreningar hade skickat in motioner med förslag på att en ny översättare ska anställas. Behovet motiverades med att två- och svenskspråkiga föreningar behöver ha tillgång till material även på svenska för att kunna fungera på ett bra och rättvist sätt.

- Översättningar av JHL:s egna översättare håller hög kvalitet, men behovet på fältet är större än vad en person hinner med, sade ledamoten **Maria Holmstedt-Lehtinen**, som förde föreningarnas talan i representantskapet.

Förslaget gick till omröstning och godkändes med klar marginal. Av ledamöterna röstade 66 för att en ny översättare ska anställas medan 28 röstade emot. Fem personer röstade blankt.

"Finns förståelse för svenskan"

Holmstedt-Lehtinen är tacksam och lite överraskad över understödet. Hon ser beslutet som ett tecken på att även de som inte är svenskspråkiga förstår vikten av att alla får service på sitt modersmål.

- Jag hoppas att svenskspråkiga JHL-medlemmar i fortsättningen kommer att få tillgång till en större andel av det material som produceras inom förbundet. Hittills har inte alla sidor funnits på svenska till exempel på förbundets hemsida.

Representantskapet tog sammanlagt ställning till 18 motioner om flera olika teman. Motionerna handlade bland annat om att ordet fackförbundet borde användas oftare i samband med JHL:s namn, om att pensionärerna borde få behålla sina försäkringsförmåner och om att försäkringar gällande distansarbete borde ses över.

Representantskapsledamoten **Sirkka Manteres** förslag om att ge alla förbundsmedlemmar rätt att lägga fram motioner i JHL:s representantskap framskred till fortsatt beredning. För närvarande har fackförbundets styrelse, medlemsföreningar,

samorganisationer och representantskapets medlemmar rätt att väcka motioner.

Högre och rättvis lön

JHL:s ordförande **Päivi Niemi-Laine** sparade inte på krutet då hon i sin arbetsmarknadsöversikt tog ställning till de kommande avtalsförhandlingarna.

- JHL är med och förhandlar fram innehållet i Finlands största kollektivavtal, social- och hälsovårdsavtalet. JHL är redo att försvara de målsättningar som man kommit överens om, med hårda nypor om det behövs, sade Niemi-Laine.

Förbundet kommer att kräva högre och rättvis lön för sina medlemmar.

- Den ekonomiska tillväxten förutspås bli snabb under de närmaste åren. Nästa år förväntas tillväxten uppgå till 3,14 procent och året därpå förväntas den uppgå till 1,5 procent. JHL:s medlemmar måste få sin andel av den här tillväxten, sade Niemi-Laine.

Eija Paananen, ordförande i representantskapet, tog ställning till ett annat aktuellt tema, arbetsrelaterad invandring.

- Finland behöver arbetsrelaterad invandring och kunnigt folk för att trygga välfärdssamhället, men vi får inte vara blåögda, sade hon.

Personerna som jobbar i samma arbetsgemenskap som invandrare spelar enligt Paananen en viktig roll för den verkliga integreringen.

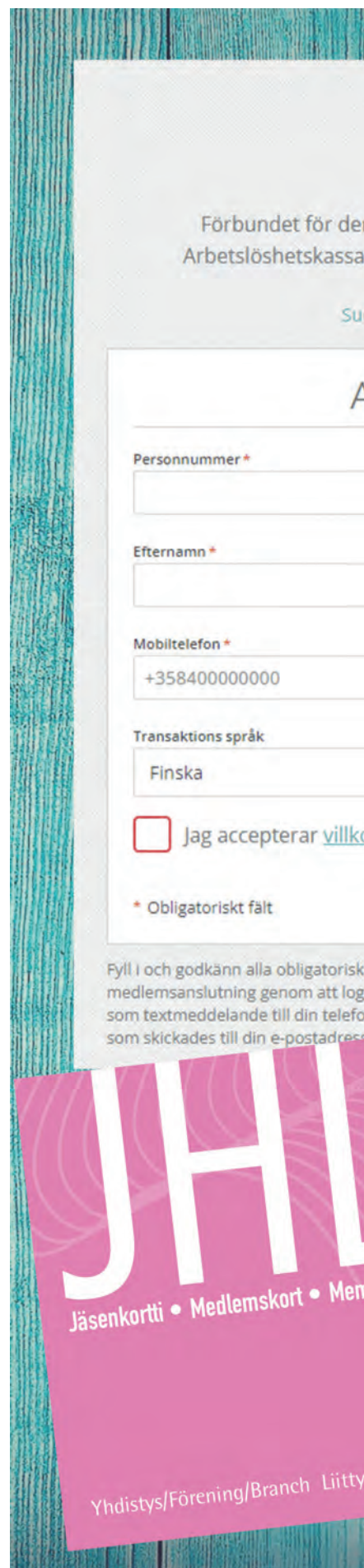
- De är förebilder för hur man engagerar sig i arbetet, förpliktelserna och kulturen - förhoppningsvis också i fackrörelsen.

Paananen betonade att man i medlemsrekryteringen inte får glömma bort de invandrare för vilka den finländska intressebevakningen och avtalssystemet är okända begrepp.

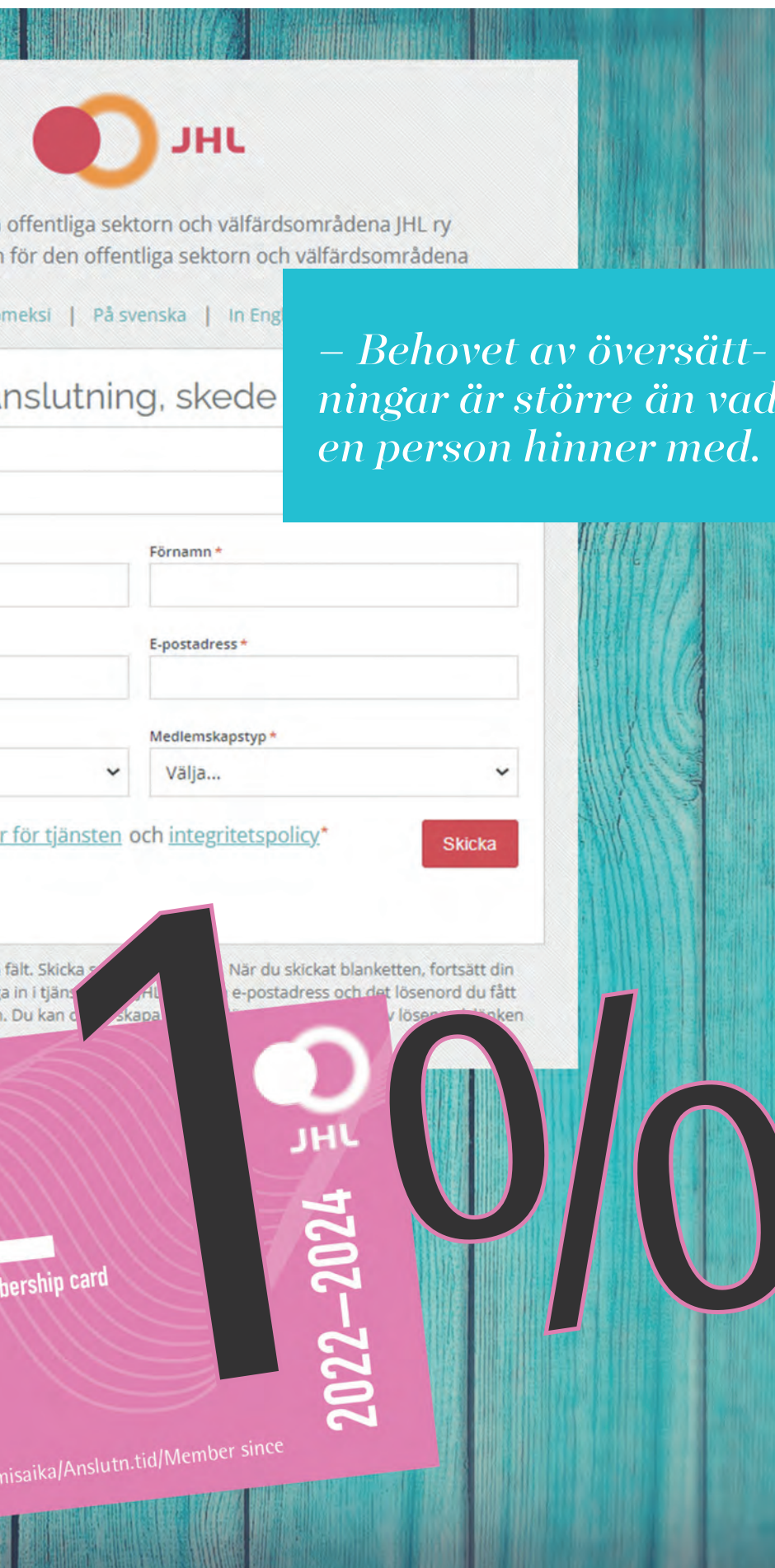
Satsningar på studerande

Under mötet tog representantskapet också ställning till nästa års verksamhetsplan. Mest diskussion väckte förbundets informationsverksamhet i skolor samt planerna på att effektivisera den verksamhet som är branschriktad eller har studerande som målgrupp.

Tanken är att JHL ska lansera ett femårigt pro-

– Behovet av översättningar är större än vad en person hinner med.

FÖRSLAGET ATT SÄNKA förbundets medlemsavgift väckte mycket diskussion före representantskapsmötet. När Motiivi gick i tryck hade ledamöterna ännu inte hunnit ta beslut i frågan.

jekt med fem anställda som ska stöda och sporra dem som informerar och rekryterar medlemmar vid läroanstalter. När Motiivi gick i tryck var behandlingen av frågan ännu på hälft.

Även en omfattande marknadsföringskampanj som planerats för nästa år väckte livlig diskussion. Kampanjen, som genomförs i flera olika kanaler, är enligt representantskapet ett tydligt bakslag jämfört med de årliga marknadsföringskampanjerna som Allmänna arbetslöshetskassan YTK blivit känd för.

Sänkt medlemsavgift på förslag

Under den andra mötesdagen tog representantskapet ställning till förbundsstyrelsens förslag om att sänka medlemsavgiften till en procent av bruttoinkomsterna nästa år. I summan ingår medlemskap i arbetslöshetskassan.

Sänkningen skulle vara kännbar. År 2021 är fackförbundet JHL:s och arbetslöshetskassans medlemsavgift totalt 1,38 procent av bruttoinkomsterna. En lägre medlemsavgift skulle inte ha någon betydande inverkan på föreningsåterbäringen, det vill säga den andel av medlemsavgifterna som återbetalas till föreningarna.

När Motiivi gick i tryck hade representantskapet ännu inte hunnit ta beslut om medlemsavgiftens storlek. Ifall förslaget godkänns, är JHL:s avgift förmånligare än hos flera konkurrerande fackförbund. □

SISTA MÖTET

18

MOTIONER VÄCKTES

JHL:s representantskap behandlade motioner om allt från försäkringar till digitala färdigheter och reklamkampanjer.

15.12

SISTA CHANSEN

Kandidatnomineringen i JHL-valet pågår fram till 15.12 klockan 15. Bland kandidaterna väljs ledamöterna för nästa representantskapsperiod.

Mielensähyvittäjän julistus

Tuntuuko, ettei ehdi tehdä työtäsi hyvin? Huolestuttaako, kuinka jatkuva kiire vaikuttaa terveyteesi? Eikö sinulle jää aikaa kehittää osaamistasi, vaikka työ muuttuu koko ajan? Onko korona vaikeuttanut työtäsi niin, ettei se ei tunnu enää mielekkäältä? Oletko umpiväsynyt?

Et ole yksin. Puolet sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä koulutuksessa työskentelevistä naisista kokee tekevänsä työtään kiireessä aina tai usein, kertoo Tilastokeskuksen raportti (2020). SAK:n uusin yksityisen palvelualojen ja julkisen alan työolobarometri vahvistaa asian.

Onko edes mahdollista säilyttää mielenrauha kiireen keskellä - ja hyvittää mielensä pahoittamisen sijaan? Kyllä, ja suurin osa mielensähyvittämisen keinoista on ilmaisia. Työn merkityksellisyys on tärkeä hyvinvoinnin lähde. Tämä on huomattu jo yhteiskunnankin tasolla. Julkisuu-
dessa vilisee uutisia siitä, kuinka työntekijät suunnittelevat joukkopakoa toisiin ammatteihin. Huoli työntekijöiden riittävydestä on saanut päättäjät miettimään hyvinvointialojen palkkatasoa ja työolosuhteita.

Kuka kokkaa jatkossa laitosruuat, siistiä paikat ja huolehtii turvallisuudesta? Kuka tarjoaa päiväkodissa syliä itkeväille lapselle, avustaa oppilaita koulussa sekä huolehtii nuorten ja kehitysvammaisten hyvinvoinnista?

Ihailen Kangasalla sijaitsevan hoivakoti Pikonlinnan hoitajia. He kulkevat kehitysvammaisten rinnalla ulkona monta kertaa päivässä. Kerran juoksulenkillä näin, että kehitysvammaisella rouvalla oli uusi aniliininpunainen asu. Käännyin hänen puoleensa ja kehuin: ”Sinä olet niin kaunis, vaatteet ja pipokin samaan sävyyn!” ”Leena, kuulitko, hän sanoi sinua kauniiksi”, varmisti hoitaja. ”Olen kaunis, olen kaunis”, jäi Leena toistelemaan nauravalla äänellä.

Mielensähyvittäminen voi onnistua kehittämällä työtä innostavammaksi ja vähemmän rasittavaksi. Tuunatkaa sitä yhdessä. Pohtikaa, mitä jätätte tekemättä tai teette toisella tavalla, kun kaikkeen ei aika riitä. Esihenkilöllä pitää olla aikaa kuunnella, kohdata, ymmärtää ja jakaa myötätuntoa. Anna hänelle palautetta ja kiitosta. Kerro, mitä toivot häneltä.

Kiire levittää negatiivista ja nopeasti tarttuvaa tunnepölyä. Yhteenkuuluvuus taas kasvattaa hyvinvointia. Siksi työstä kannattaa etsiä yhdessä vahvuuksia, onnistumisia ja tähtihetkiä. Tarvitsemme myös sukimisyryhmiä, ”asiatonta” yhdessäoloa, ilojemme ja murheidemme jakamista.

Satuja lapsuuteni televisiossa maalannut Kylli-täti neuvoi viisaasti: Laita välillä roskasilmä kiinni ja katsele maailmaa satusilmin. Ala puhua itsellesi kuin ystävälle! Älä valita ja katsele huolirypyä peleistä, vaan pohdi, mikä on riittävän hyvä niin työssä kuin kotonakin. Ja koska luonto virkistää automaattisesti, tee itsellesi mielipaikkaresepti.

Tästä tulikin mielensähyvittäjän julistus! □

Marja-Liisa Manka
on työhyvinvoinnin asiantuntija. Hän on työskennellyt Tampereen yliopiston työhyvinvoinnin professorina ja kirjoittanut tietokirjoja.

Suurin osa mielensähyvittämisen keinoista on ilmaisia.

Etuovemme yhteiseen hyvään

Koko
perhe yhdessä
syömään

-20%

RAX
PIZZABUFFET

BURGER
KING

TACO
BELL

Martina

Helsingin
Simpukka

RESTEL

Lukuisia tuntuvaan
taloudellisia etuja
Tradekan jäsenille.

Osuuskunta Tradeka on moderni omistajaosuuskunta, joka tuottaa yhteistä hyvää. Tarjoamme jäsenillemme tuntuvia taloudellisia etuja ja palautamme tuloksestamme vähintään 10% yhteiskunnalle – niille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Johtajatuksenamme on merkityksellinen omistajuus ja inhimillisemmän markkinatalouden toteuttaminen.

Lunasta avaimesi yhteiseen hyvään:

tradeka.fi/liity

PS. Tradekan

edustajiston vaalit

järjestetään keväällä 2022.

Vaaleissa äänioikeus on

kaikilla 31.12.2021 mennessä

jäseneksi liittyneellä.

Edustajiston vaaleissa voi

asettua ehdolle 31.10.2021

mennessä jäseneksi liittyneet.

TRADEKA

Kun välität,
valitse heille parasta –
Turvassa-henkivakuutus!

Eikä muuten maksa paljon.
JHL:n jäsenelle vain

6,77 €/kk

Hintaesimerkki 30-vuotias
JHL:n jäsen, korvaussumma
100 000 €.

Hymyile,
olet
Turvassa.

Turvaa rakkaimpasi **Turvassa** -henkivakuutuksella

Henkivakuutus ei varsinaisesti hyödytä sinua vaan heitä, jotka ovat sinulle kaikista rakkaimpia. Eivätkö he ansaitsekin parasta? Turvassa-henkivakuutus on uusi ja erityisesti ammattiliiton jäsenelle edullinen henkivakuutus. Hinta saattaa yllättää sinut iloisesti, laske vaikka itse turva.fi/henkivakuutus